

Vážené kolegyně, vážení kolegovia, ctení čitatelia,

uzavrela sa ďalšia stránka našej pamätnej „notárskej knihy“, a preto som hľadal najvhodnejší spôsob, ako začať svoj príhovor, ktorý píšem pri príležitosti ukončenia trojročného volebného obdobia orgánov Notárskej komory Slovenskej republiky, pretože si uvedomujem, že ho prednášam v čase, keď záverom volebného obdobia končia svoju činnosť zvolené orgány Notárskej komory Slovenskej republiky, obdobia, v ktorom som bol zároveň na základe Vášho rozhodnutia vo voľbách poctený reprezentovať Notársku komoru Slovenskej republiky vo funkcii jej prezidenta.

Dovoľte mi teda, aby som uplynulé funkčné obdobie zhodnotil z hľadiska prezidenta celkom netradične, bez uvádzania detailov činnosti, ktoré však budú zverejnené v podrobnej Správe o stave notárstva a činnosti Prezídia NK SR, predloženej na Konferenciu notárov.

V tomto príhovore nijako nemienim prednášať slová chvály smerujúcej ku glorifikovaniu dosiahnutých výsledkov, pretože konečné hodnotenie uplynulého obdobia činnosti prezídia Notárskej komory SR ponechávam na posúdenie našich nezávislých, nestranných, funkciami nezaťažených notárskych kolegov. Výsledky a závery tohto spravodlivého hodnotenia by sa mali objektívne odraziť vo výsledkoch volieb do orgánov komory.

Veľakrát v uplynulom období v mojich príhovoroch odzneli slová, ktoré nás všetkých prinútili pozastaviť sa, za uvažovať, hľadať argumenty a východiská.

V súčasnom „liberalizovanom svete“ je veľmi populárne zasahovať do tradičných hodnôt, ktoré boli odjakživa základnou konštrukciou pri budovaní moderného štátu, keďže vždy predstavovali pevný základový pilier pre demokraciu a podstatu štátu. Jedným z takýchto pilierov je aj notárstvo, ktoré nielen historicky, ale aj v súčasnosti moderne sa rozvíjajúcej spoločnosti preukazuje svoju opodstatnenosť a pripravenosť pri výkone preventívnej spravodlivosti. Snahou prezídia Notárskej komory SR počas uplynulého volebného obdobia bolo, aby sa podstata notárstva a jeho potenciál reálne prejavil aj v bežnom živote pri tvorbe a konečnej aplikácii práva. Konečný adresát, ktorým je vo väčšine prípadov radový občan, má predsa nárok na ochranu – aby bol pôsobením prevencie ušetrený pred možnými spormi, aby bol ušetrený pred vynakladaním nákladov na spory okrem iného aj tým, že v rámci kvalitnej realizácie preventívnych mechanizmov štátu (kde vidím odborné a kvalifikované pôsobenie notára) budú ušetrené procesné náklady štátu na súdne konania.

Notári svojím pôsobením pri spisovaní verejných listín zodpovedajú občanovi za prípadné pochybenia spôsobom, ktorý je skutočne výnimočný, nehovoriac o tom, že verejná listina notára zaručuje, že občan sa bezpečným a garantovaným spôsobom dopracuje k výsledku, ktorý za pomoci notárskej verejnej listiny a jej právnej sily pri požadovanom úkone sleduje. Notár, na rozdiel od iných právnych profesií, všetkým stranám zúčastneným na úkone poskytuje rovnakú ochranu a obranu, keďže je nezávislý a nestranný. Aj preto etický kódex notára určuje povinnosť vysokej odbornosti a ďalšieho vzdelávania notárov, kladúc dôraz na morálne a etické správanie notára.

S poukázaním na uvedené ciele, Notárska komora z dôvodov ochrany občana, ako aj pre posilnenie preventívnej spravodlivosti štátu, požadovala v minulosti zmenu legislatívy pri zmluvách o prevodoch nehnuteľností, kde by notár ako štátom splnomocnená osoba na výkon preventívnej spravodlivosti a výkon verejnej moci na tomto úseku a zároveň sme túto cestu chceli nastúpiť spoločne so Slovenskou advokátskou komorou, pretože naše dve právne profesie majú zákonnú možnosť a oprávnenie poskytovať právne služby v tejto oblasti, garan-

tujúc ich vysokú odbornosť a kvalifikovanosť. Bohužiaľ, k naplneniu tohto cieľa, predpokladám z dôvodu nepochopenia postavenia notárstva v legislatíve, v konečnom dôsledku nedošlo, čo je určite na škodu celému systému, pretože v katastri nehnuteľností by boli evidované transparentné právne akty so známym autorom, čím by sa okrem iného zabránilo daňovým únikom za spisovanie „čiernych zmlúv“ bez autora, za súčasného nezanedbateľného navýšenia príjmov štátneho rozpočtu z tejto činnosti. Nemenej podstatnou by bola skutočnosť, že verejný register, ktorým kataster nehnuteľností je, by tak určite posilnil svoju dôveryhodnosť v zápisy, ktoré sú v ňom zaznamenané.

Nie je žiadnym tajomstvom, že v súčasnosti len niečo vyše 1/10-iny vkladov do katastra nehnuteľností má známeho autora, ktorým je buď notár, alebo advokát, a táto skutočnosť skutočne stála a naďalej stojí za zamyslenie, pretože v prípade evidovaných zmlúv o prevode nehnuteľnosti spísaných notárom alebo advokátom by tieto právnické profesie odviekli, na rozdiel od pokútne spisovaných zmlúv, do štátneho rozpočtu daň zo svojho príjmu.

Napriek všetkému, aktivity komory nezostali bez výsledkov, pretože znamenali posun lehoty na povolenie vkladu do katastra nehnuteľností z 30 na 20 dní (komora pritom navrhovala neodkladný vklad notárskej verejnej listiny), ale čo je najpodstatnejšie, využitím možností Centrálného informačného systému (CIS) Notárskej komory SR možno podať elektronický návrh na vklad do katastra nehnuteľností, čo značne šetrí čas, ale aj finančné prostriedky občana, ktorý takto za návrh na vklad podaný elektronicky notárom zaplatí správny poplatok namiesto bežných 66 € len 18 €. Bohužiaľ, ešte stále narážame na nedokonalosť alebo nepripravenosť katastrálneho informačného systému zvládnuť on-line elektronický návrh, keďže náš elektronický návrh sa dostane len po „krajskú úroveň“ katastrálnych úradov, odkiaľ je následne distribuovaný na jednotlivé správy katastra buď v materiálnej podobe, alebo mailom, čo nie je v súlade so zámerom, ktorý zákonodarca sledoval pri možnosti elektronického podania.

V prípade, ak by bol zákonodarca akceptoval neodkladné rozhodnutie o notárovom návrhu na vklad a autorizovanej advokátskej listine, bola by sa skrátila a minimalizovala lehota, počas trvania ktorej môže dôjsť k podvodom pri prevodoch nehnuteľností.

Ako ďalšiu možnosť Centrálného informačného systému NK SR v prospech občanov a podnikateľského prostredia je možnosť vydania výpisu z obchodného registra (presnejšie z informačných systémov verejnej správy) notárom. Zákon č. 570/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 275/2006 Z.z. o informačných systémoch verejnej správy, a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov definuje Notársku komoru Slovenskej republiky ako povinnú osobu a potvrdzuje obligatórne postavenie notára ako osvedčujúcej osoby, a tým mu dané oprávnenie prevádzkovať tzv. integrované obslužné miesto (IOM). Snahou komory už počas samého legislatívneho procesu bolo, aby mohol byť výpis vydaný on line – na počkanie, a preto aj všetky snahy v tejto oblasti boli zamerané týmto smerom.

Napriek tomu, že Notárska komora SR bola na základe rokovaní jej zástupcov zaradená do vládnej siete GOVNET, nedochádza k reálnemu zhmotneniu postavenia člena GOVNET-u pri vydaní výpisov z informačných systémov verejnej správy, keďže nie vinou notára trvá vydanie výpisu minimálne 48 hodín a stalo sa aj to, že výpisy pre poruchy zapríčinené na strane Ústredného portálu verejnej správy a iných zodpovedných subjektov nemohli notári vydať aj niekoľko (mnohokrát aj desať dní). Ideálny stav by bol, keby bolo rešpektované naše dôveryhodné postavenie vo vládnej sieti GOVNET, aby mohli byť výpisy vydané notárom po úprave bezpečnostnej politiky NBÚ v absolútne krátkom časovom horizonte, najlepšie „za počkaním“ klienta. Uvedená možnosť sa stretáva s veľkým záujmom podnikateľského prostredia najmä v tých oblastiach Slovenska, kde za výpisom z obchodného registra treba cestovať mnohokrát aj stovku kilometrov, notári ju však nemôžu, nie vlastnou vinou, plnohodnotne realizovať a mnohokrát sa pretoje informačných systémov iných subjektov pripisujú nespravodlivo na vrub notárov.

Snahou prezídia Notárskej komory SR v poslednom období ďalej bolo, aby došlo k posilneniu pozície inštitútu notárstva na Slovensku minimálne v takom rozsahu, ako je to v iných krajinách, ktorých právne poriadky sú postavené na báze kontinentálneho systému práva, pričom na dosiahnutie tohto cieľa bolo potrebné prvotne riešiť problém, aby sám štát a jeho predstavitelia pochopili význam svojej inštitúcie notárstva, pretože štát bez vynaloženia ďalších výdavkov má prostredníctvom notárskej profesie zabezpečený výkon prenesených kompetencií, za súčasného výkonu štátneho dohľadu nad touto činnosťou. Musím skonštatovať, že v tomto smere máme veľmi ťažkú pozíciu, pretože napriek proklamovanému pochopeniu zo strany štátu, nech bolo pri moci akékoľvek politické spektrum, dosiaľ nedošlo k delegovaniu ďalších kompetencií v nesporových agendách na

notárov, hoci ich rozumným delegovaním by štát dosiahol značné ušetrenie finančných prostriedkov, ktoré na tieto agendy v rôznom rozsahu v súčasnosti vynakladá.

Netreba chodiť ani veľmi ďaleko, stačí sa pozrieť k našim susedom do Českej republiky, kde majú notári okrem toho, že vydávajú ako súdni komisári aj konečné rozhodnutia v dedičskej agende, nahraditeľné postavenie pri zápisoch do Obchodného registra, ktorý sa tým, že sú do neho zapisované akty orgánov verejnej moci, stáva skutočne dôveryhodným registrom voči tretím stranám.

Taktiež u našich susedov v Maďarskej republike môžeme dosledovať reálne zverenie kompetencií napríklad pri vydávaní platobných rozkazov, apostil, kompetencií v obchodnom práve, pričom po skúsenostiach v tejto krajine konštatujú, že odbremením súdov od nespоровých agend sa zvýšila rýchlosť súdneho konania a ušetrili sa nemalé prostriedky na súdny aparát, ktorý sa zbytočne venoval nespоровým agendám. Inak to nie je ani v Chorvátsku, Rumunsku, kde napríklad v poslednom čase v rámci reformy boli notárom zverené kompetencie pri tzv. nespоровých rozvodoch a kompetencia apostilovať notárske listiny. Tiež Estónska vláda v rámci elektronizácie spoločnosti preniesla rozsiahle kompetencie v nespоровých agendách na svojich notárov. Mohol by som pokračovať ďalej pri rozsiahlom vymenúvaní príkladov zo sveta, kde štát pozitívne využíva inštitút notárstva vo svoj prospech a prospech svojich občanov, ale rozsah tohto úvodníka mi to nedovoľuje. Sama sa tu však natíska otázka, kde sa stratila v našom štáte „niť poznania a vedomia“, ktorá od dávnej histórie viedla mocných tohto sveta k využívaniu inštitútu notárstva vo všeobecný prospech.

Namiesto odpovede si teraz dovoľm zacitovať z listu vtedajšieho prezidenta Medzinárodnej únie notárstva (UINL) Dr. Eduarda Gallina adresovaného našim najvyšším ústavným činiteľom v roku 2008, v ktorom okrem iného uviedol: *„Notárske povolanie sa zrodilo z tých istých dejín. Notár vykonáva verejnú funkciu ako právnik, na základe poverenia štátom, pod kontrolou ministerstva spravodlivosti. Nejde o náhodnú voľbu, pretože tento systém, na základe ktorého notár vykonáva svoju funkciu, zodpovedá logike a dôvodu byť vhodne etablovaný v právnych systémoch rímskeho práva, ktorých cieľom je spoločenský mier a prevencia sporov. Podľa tejto logiky každé povolanie plní presnú úlohu, pričom úlohou notára je, ako to bolo spomenuté, prevencia sporov. Pri predaji nehnuteľností je zmyslom účasti notára vyhnúť sa tomu, aby si nadobúdateľ nehnuteľnosti kúpil spor namiesto správneho predmetu zmluvy. Aby sme dospeli k takému výsledku, notár získava osobitnú právu a takisto je vtiahnutý do procesu, ktorého výsledkom je nestrannosť a prispôbenie vôle strán ustanoveniam zákona, pri najstriktnejšom dodržiavaní všetkých druhov kontrol, ktoré upravujú jednotlivé právne predpisy. Tieto kontroly vyplývajú z priznania verejnej dôvery, ktorá notárskej listine dáva dôkazné účinky a účinky vykonateľnosti, ktoré nie sú pojaté v súkromnej listine, čo Súdny dvor Európskych spoločenstiev neopomenul podčiarknuť v rozsudku Unibank (konanie C – 260/97). Jestvujú teda silné argumenty v prospech toho, že verejná listina je nástrojom právnej istoty a preventívneho súdnictva par excellence pri prevodoch nehnuteľností v 76 členských štátoch našej Únie.“*

Na doplnenie predkladám čitateľovi citát z listu vtedajšieho prezidenta Rady notárstiev Európskej únie (CNUE) Dr. Juana Bolása Alfonsa adresovaného slovenským ústavným činiteľom, v ktorom okrem iného konštatuje: *„V rámci celej Európskej únie notári požívajú vysokú dôveryhodnosť ako nestranný subjekt pri riešení nespоровých agend, kde patria aj prevody nehnuteľností, ich úkony vo forme verejných listín sú tradične v rámci štátom zverených kompetencií vysoko hodnotené, nielen zo strany subjektov prevodov, ale aj zo strany samého štátu, ktorý má záujem na zabezpečení transparentnosti pri prevodoch nehnuteľností z dôvodu ochrany svojich občanov, z dôvodu rozvoja trhových mechanizmov a neposlednom rade aj z dôvodu zabezpečenia vlastných fiskálnych záujmov. Tak ako drvivá väčšina prezidentov Európskych notárstiev, aj ja vysoko oceňujem reálny fakt, že vláda Slovenskej republiky návrh novely Občianskeho zákonníka pripraveného Ministerstvom spravodlivosti SR schválila (pozn. vláda pod vedením premiéra Róberta Fica), čím udala smer k ďalšiemu pokrokovému vývoju slovenskej legislatívy. Verím a som presvedčený, že Národná rada Slovenskej republiky a jej poslanci s najvyššou odbornosťou, starostlivosťou a zodpovednosťou posúdia predložený vládny návrh novely Občianskeho zákonníka, ako vysoko pokrokový a pre rozvoj zmluvných vzťahov potrebný legislatívny materiál, a tento v druhom čítaní na parlamentnej pôde schvália, čím sa v tomto historickom okamihu aj Slovenská republika zaradí medzi krajiny s bezpečnými a štátom garantovanými právnymi úkonmi na trhu s nehnuteľnosťami.“*

Posledný citát vysokej výpovednej hodnoty je z listu prezidenta Notárskej komory Maďarska Dr. Ádáma Tótha: *„Keďže kúpa nehnuteľností predstavuje v živote občanov jednu z najväčších, ak nie najväčšiu peňažnú investíciu a vždy reprezentuje dôležitý právny úkon, je aj uzavretie kúpnej zmluvy spojené so striktnými formálnymi a obsahovými požiadavkami aj v Maďarsku. Intervenovanie právneho zástupcu pri prevode nehnuteľností je*

z tohto dôvodu neodmysliteľné. Túto skutočnosť vyjadruje aj zákon (č. 141/1997) o registri nehnuteľností. Uvedený právny predpis ustanovuje nasledovné: „Zmluva spôsobujúca vznik, zmenu alebo zánik vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, práva požívania, užívacieho práva, vecného bremena, kúpneho práva, záložného práva môže vzniknúť vo forme vhodnej na vyvolanie želaných právnych následkov (t.j. právo na registráciu nehnuteľnosti, na zmenu predchádzajúcej registrácie alebo na zrušenie tohto práva) len za súčinnosti notára alebo advokáta.“ So zreteľom na dôležitosť uvedených skutočností, maďarský zákonodarca zaradil súčinnosť právneho zástupcu do návrhu nového Občianskeho zákonníka. Odborným postupom notára alebo advokáta ako právneho zástupcu možno predísť následným sporom a ťažkostiam pri registrácii. Notár sa pri realizácii právneho úkonu prevodu riadi predpismi, ktorých úlohou je zabezpečenie právnej istoty a bezpečnosti právneho úkonu; okrem iného kontroluje totožnosť zúčastnených strán (hodnoverným spôsobom, opierajúc sa o štátnu evidenciu) a strany poučuje o možných následkoch zmluvy. Vychádzajúc z predchádzajúcich skúseností, môžeme skonštatovať, že vďaka súčinnosti notárov a advokátov sa systém prevodu nehnuteľností v Maďarsku stal dôveryhodným, čo sa prejavuje aj v priaznivejšom hodnotení a vnímaní notárov zahraničnými investormi a väčšou spokojnosťou spotrebiteľov.“

Osobne si myslím, že tieto citáty nepotrebuju ďalší výklad, ako ale všetci vieme, k schváleniu znenia zákona navrhnutého vládou v Národnej rade SR nakoniec nedošlo, čo iste (ako zo znenia citátov nepriamo vyplýva) muselo vyvolať značné sklamanie u našich zahraničných kolegov.

Okrem iného, aj z uvedených príčin, Legislatívna skupina Notárskej komory SR pripravila v súlade s európskymi trendmi podporovanými Európskou komisiou legislatívne návrhy právnych noriem v súvislosti so zapracovaním tzv. „preventívnych plných mocí“ do slovenského právneho poriadku, s predpokladom úpravy príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov, ako aj prípravu legislatívneho návrhu právnych noriem v súvislosti so zapracovaním vydávania platobných rozkazov v elektronickej podobe do slovenského právneho poriadku, za predpokladu úpravy v Občianskom súdnom poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov a procesnej úpravy postupu notára v zákone č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov. Keďže by išlo o notársku činnosť podľa § 3 ods. 1 písm. d) Not. poriadku, teda o úkony vo veciach notárskych centrálnych registrov, predpokladá sa vybudovanie nového Notárskeho centrálného registra platobných rozkazov (NCRpr).

Obidva návrhy boli predložené Ministerstvu spravodlivosti SR a čas ukáže, ako bude s nimi naložené.

Spracovaný bol následne aj legislatívny návrhu úpravy zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý predpokladá rozšírenie § 31 ods. 2 na všetky úkony týkajúce sa vecných práv k nehnuteľnostiam, a v § 32 ods. 2, skrátenie tam uvedenej lehoty. Materiál bol predložený Ministerstvu pôdohospodárstva SR a SÚGKaK SR.

Legislatívne návrhy predložené komorou bezpochyby stoja za povšimnutie, keďže prinášajú návrh na zlepšenie vymožitelnosti práva a ochranu handicapovaných osôb v navrhovaných oblastiach.

V medzinárodnej oblasti sa Notárska komora SR v európskom priestore ako člen Rady notárstiev EÚ prostredníctvom svojich orgánov a Medzinárodnej skupiny aktívne podieľa na pripomienkovaní európskych noriem, ktoré v budúcnosti môžu mať dosah na našu vnútornú legislatívu, a tým aj na organizáciu životných situácií slovenských občanov.

Centrálny informačný systém komory (CIS NKSR) je nielen u nás doma, ale aj v zahraničí hodnotený ako pokrokový systém s vysokou kredibilitou vo vzťahu k tretím osobám, veď prostredníctvom neho máme ako jedna z mála krajín centrálnu evidenciu závetov, register dražieb, register záložných práv k hnutelným veciam, register notárskych zápisníc, register (archív) listín, register osôb pozbavených spôsobilosti na právne úkony (alebo s obmedzenou spôsobilosťou), register právnických osôb (poberateľov 2 % dane), register osvedčených podpisov... Prostredníctvom CIS NK SR môže notár vydať žiadateľovi výpis z obchodného registra (aj keď momentálne pre komoru v neprijateľne dlhom čase), notár môže urobiť elektronické podanie na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, uschovať dôležité dokumenty v elektronickej podobe, ktoré si môže určená osoba po preukázaní oprávnenia vyzdvihnúť v ktoromkoľvek notárskom úrade... Všetky spomínané možnosti nielenže prispievajú k zlepšeniu právnej klímy v našej krajine, ale prispievajú (mnohokrát s predstihom) aj k „elektronizácii spoločnosti“, ktorá je vždy prioritou každej vlády. Prečo teda v budúcnosti nevyužiť takýto kvalitný systém na ďalšie dôležité, štátom zverené kompetencie, na ktoré štát nemusí vynakladať žiadne finančné prostriedky?

Zo všetkých uvedených poznatkov a príkladov vyplýva, že činnosť notárov na Slovensku a ich začlenenie v systéme výkonu verejnej moci je priamoúmerne závislé od delegovania kompetencií štátu v tých druhoch nesporných agend, ktoré v súčasnosti priamo (či už fyzicky alebo finančne) zaťažujú štátnu moc, ktoré však bez väčších problémov môžu na základe delegácie a súčasného výkonu štátneho dohľadu vykonávať notári, čím by zároveň došlo nielen k posilneniu inštitúcie notárstva, ako je to vo väčšine štátov ktoré sú členmi Medzinárodnej únie notárstva (UINL), ale k všeobecnej a verejnej spokojnosti a zlepšeniu právneho prostredia. Za takého predpokladu pri posilnení inštitútu notárstva novými kompetenciami v prospech výkonu štátnej moci v nesporných agendách, by azda bolo možné následne uvažovať aj o regulovanom rozšírení počtu notárskych úradov, ku ktorému, bohužiaľ, v našej krajine dlhodobo dochádzalo len nekoncepčne, čím sa drvivá väčšina notárskych úradov dostáva do neprimeranej pozície, ktorá smeruje k znižovaniu hodnovernosti tohto inštitútu, a tým aj priamoúmerne k znižovaniu dôveryhodnosti samej štátnej moci. Predpokladám, že takýto výsledný efekt nemôže byť v záujme nikoho!

Prezídium Notárskej komory SR sa počas celého funkčného obdobia snažilo tak, ako mu to vyplýva aj z Notárskeho poriadku, obhajovať záujmy notárskeho stavu nielen na Slovensku, ale svojou aktívnou činnosťou neodmysliteľne prispelo aj k udržovaniu a upevňovaniu pozícií európskeho a svetového notárstva.

Záverom mi dovoľte, aby som poďakoval všetkým tým, ktorí pochopili, že notárstvo nie je príťažou, ale prínosom pre štát a jeho občanov, a ktorí svojím umom, vedomosťami a životnými skúsenosťami prispeli na akejkoľvek pozícii k jeho rozvoju.

Ja osobne, hľadiac do budúcnosti, verím, že príde čas, keď potenciál notárstva a notára bude v štátnom systéme naplno využitý, a preto prajem novozvoleným orgánom Notárskej komory SR veľa entuziazmu, úspechov a chuti do práce, pri naplnení tejto vízie....

*JUDr. Miroslav Duriš, PhD.
prezident NK SR*

KONANIE O DEDIČSTVE A BEZPODIELOVÉ SPOLUVLASTNÍCTVO MANŽELOV

JUDr. Ladislav Duditš
sudca Krajského súdu v Košiciach

I. Procesnoprávne aspekty

Účelom konania o dedičstve podľa ustanovení § 175a až 175 zd Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) je prejednanie dedičstva a rozhodnutie o ňom podľa predpisov dedičského hmotného práva, teda podľa ustanovení § 461 až 486 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“). Cieľom tohto konania je predovšetkým rozhodnúť o prechode majetku poručiteľa na jeho dedičov, teda o tom, ktorý z nich čo z dedičstva nadobudol.

Konanie o dedičstve vedie poverený notár ako súdny komisár, ktorého úkony sa považujú za úkony súdu.¹ Preto ak sa v tomto texte hovorí o súde, má sa na mysli aj súdny komisár.

Povinnosťou súdu je zistiť poručiteľov majetok a jeho dlhy a vykonať súpis aktív a pasív dedičstva². Na podklade tohto zistenia súd určí všeobecnú cenu majetku, výšku dlhov a čistú hodnotu dedičstva, prípadne výšku jeho predĺženia v čase smrti poručiteľa³. Súčasťou uvedeného procesného postupu je aj vyriešenie otázky, či mal poručiteľ majetok v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov (ďalej aj „BSM“) a ak áno, určiť, čo z tohto majetku patrí do dedičstva a čo pozostalému manželovi.

Aj keď konanie o dedičstve je nesporné, nezbaňuje to súd povinnosti vykonaním dokazovania podľa § 120 a nasl. OSP zistiť skutkový stav, ktorý je podkladom pre rozhodnutie⁴. Pri zisťovaní rozhodných skutočností súd primárne vychádza z tvrdení účastníkov konania alebo z výsledkov

dokazovania na podklade nimi navrhnutých dôkazov. Navyše, je však jeho povinnosťou vykonať aj ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, aj keď ich účastníci nenavrhlí⁵. Okrem toho na zisťovanie skutkového stavu platia aj osobitné ustanovenia piatej hlavy OSP⁶.

Procesný postup pre prípad vzniku skutkového sporu medzi účastníkmi konania o dedičstve je upravený v ustanovení § 175k ods. 2 a 3 OSP. V tejto právnej úprave je odlišným spôsobom riešená miera, v akej je súd povinný zisťovať skutkový stav k spornej otázke dedičského práva dedičov na jednej strane a k otázke zisťovania majetku a dlhov poručiteľa na strane druhej. V prvom prípade ak súd po vykonaní dokazovania dospeje k záveru, že jestvuje skutkový spor o dedičskom práve, odkáže obligatórne uznesením dediča, aby v určenej lehote uplatnil svoje právo žalobou v sporovom konaní. Pri zisťovaní majetku, teda aktív a pasív poručiteľa, však zákon ukladá súdu obmedziť sa iba na zistenie ich spornosti. Sama existencia odlišných tvrdení bez uvedenia aj odlišného skutkového odôvodnenia týkajúceho sa konkrétneho aktíva alebo pasíva však nezakladá spor v zmysle § 175k ods. 3 OSP. O spornosti je preto možné hovoriť iba vtedy, ak účastníci konania uvedú odlišné skutkové verzie o majetku, pričom verzia jedného účastníka odôvodňuje zaradenie a verzia druhého nezaradenie majetku alebo dlhu do dedičstva⁷. Ktorýkoľvek z účastníkov dedičského konania sa môže domáhať určenia, že konkrétna vec alebo právo patrí do dedičstva tzv. incidenčnou žalobou podľa § 175y ods. 1 OSP.

¹ § 38 OSP.

² § 175m prvá veta OSP.

³ § 175o ods. 1 prvá veta OSP.

⁴ § 153 OSP.

⁵ § 120 ods. 2 OSP.

⁶ Predovšetkým § 175k a § 175o ods. 1 druhá veta.

⁷ Ad Notam 2/2003 (Citované podľa: Přejhled judikatury ve věcech dědických, zostavil Roman Fiala. Praha, ASPI 2006, str. 99).

Obdobné legislatívne riešenie platí aj na zisťovanie skutkového stavu o majetku, ktorý mal poručiteľ v čase smrti v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov s pozostalým manželom, ako na to poukážeme v ďalšej časti tohto príspevku..

Vyporiadanie BSM sa vykoná postupom podľa §175I OSP v rámci dedičského konania výlučne v takom prípade, ak sa o jeho vyporiadaní nezačalo sporové konanie na súde. Použitie termínu „pozostalý manžel“ v ustanovení § 175I ods. 1, 2 a 3 OSP pri jeho doslovnom výklade znamená, že vyporiadanie podľa týchto ustanovení sa týka majetku v BSM, ktoré zaniklo smrťou poručiteľa. Poručiteľ s pozostalým manželom môže mať aj nevyporiadany majetok v BSM, ktoré zaniklo inak než smrťou poručiteľa bez zániku manželstva (napr. zrušením BSM za trvania manželstva, vyhlásením konkurzu na majetok jedného z manželov, uložením trestu prepadnutia majetku). S použitím odkazu, obsiahnutého v § 175I ods. 5 OSP, sa aj takýto majetok vyporiada rovnakým spôsobom v rámci konania o dedičstve.

Existuje aj možnosť, že poručiteľ vlastnil nevyporiadany majetok z BSM, ktoré zaniklo zánikom manželstva pred smrťou poručiteľa (rozvodom alebo vyhlásením manželstva za neplatné). Domnievame sa, že aj takýto majetok je možné vyporiadať procesným postupom podľa §175I OSP, aj keď tu narážame na terminologický problém, pretože bývalý manžel nemá postavenie „pozostaleho manžela“. Poukazujeme však na skutočnosť, že takýto nevyporiadany majetok podlieha režimu ustanovenia § 175I ods. 5 OSP, v ktorom sa termín pozostalý manžel nevyskytuje, čo umožňuje tento problém výkladom preklenúť.

Účelom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov v konaní o dedičstve je určiť, čo z majetku v BSM pripadne do vlastníctva pozostaleho manžela a čo bude patriť do dedičstva. Výsledkom tohto procesu je potom určenie, ktorá konkrétna vec alebo aká jej časť patrí do dedičstva⁸. Prípadný rozdiel v hodnote podielov vyporiadavaného BSM sa vyrovnáva pohľadávkou, ktorá sa zaraďuje do zoznamu aktív a pasív dedičstva ako tzv. náhradová pohľadávka poručiteľa alebo pozostaleho manžela⁹. Pri vyporiadaní

sa postupuje podľa predpisov občianskeho hmotného práva, konkrétne podľa ustanovenia § 150 OZ.

Pre to, aby bolo možné aplikovať procesný postup podľa § 175I OSP, je možné definovať tieto predpoklady:

1. existencia majetku v BSM,
2. v prípade uzavretia dohody o vyporiadaní BSM existencia aspoň jedného dediča okrem pozostaleho manžela,
3. skutočnosť, že o vyporiadaní BSM sa nezačalo konanie na súde,
4. od zániku BSM neuplynula lehota 3 roky.

Ad 1: Predmet BSM je vymedzený v ustanovení § 143 OZ. Tejto problematike je venovaná ďalšia časť tohto príspevku. Ak je medzi účastníkmi konania nesporné, že poručiteľ s pozostalým manželom nemali žiaden majetok v BSM, je vhodné o tom vykonať záznam v zápisnici o prejednaní dedičstva.

Ad 2: Bezpodielové spoluvlastníctvo sa vyporiada medzi pozostalým manželom a dedičmi. Bez ohľadu na to, či pozostalý manžel je zároveň dedičom, nemôže pri vyporiadaní dohodou vystupovať na strane dedičov. Ak je však manžel jediným dedičom, nemožno vykonať vyporiadanie dohodou, ale iba rozhodnutím. Osobitná situácia môže nastať, ak existuje nevyporiadany majetok v BSM, ktoré zaniklo zánikom manželstva pred smrťou poručiteľa, bývalý manžel nie je dedičom a nikto iný nededí, teda dedičstvo pripadá štátu. V takomto prípade sa BSM vyporiada medzi bývalým manželom a štátom.

Ad 3: Pokiaľ už prebieha na súde sporové konanie o vyporiadanie BSM, smrť poručiteľa, ktorý je účastníkom tohto konania, znamená prekážku postupu konania podľa § 107 ods. 1 OSP. Z teoretického hľadiska táto situácia vytvára zaujímavý procesný problém vo vzťahu medzi prebiehajúcim sporovým konaním a konaním o dedičstve, keďže konanie o vyporiadanie BSM je majetkovou vecou, v ktorej sa má pokračovať s dedičmi účastníka, a na druhej strane bez vyporiadania BSM dedičské konanie nemožno ukončiť.¹⁰ Z praktického hľadiska z možností, ktoré poskytuje citované ustanovenie súdu pre prípad straty spôsobilosti byť účastníkom konania, sa v praxi aplikuje možnosť uvedená v ustanovení § 107

⁸ Pozri napr. R 80/1969, R 57/1977 (In: Přehled judikatury ve věcech dědických, zostavil Roman Fiala. Praha, ASPI 2006).

⁹ R 34/1976 (In: Přehled judikatury ve věcech dědických, zostavil Roman Fiala. Praha, ASPI 2006, str. 105).

¹⁰ Podrobnejšie pozri Števíček, M.: Náhradová pohľadávka v dedičskom konaní a procesné problémy s tým súvisiace. Ars Notaria 4/2007, str. 21 – 30.

ods. 3 OSP in fine, teda že vzhľadom na povahu veci súd v konaní pokračuje s dedičmi účastníka aj pred skončením konania o dedičstve. Konajúci súd obvykle postupuje tak, že požiada súdneho komisára o oznámenie okruhu predpokladaných dedičov, s ktorými v konaní pokračuje ako s univerzálnymi sukcesormi na strane poručiteľa. Samozrejme, že ak druhým účastníkom sporového konania je pozostalý manžel, ktorému svedčí dedičský titul, nebude ako predpokladaný dedič vystupovať ako právny nástupca poručiteľa. V prípade, ak okruh dedičov nie je známy, alebo je tu spor o dedičské právo a bola podaná žaloba podľa § 175k ods. 2 OSP, môže súd prebiehajúce konanie o vyporiadanie BSM prerušiť podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP. Ak sú dedičia neznámi, je tu možnosť ustanoviť im v konaní o vyporiadanie BSM opatrovníka (§ 29 ods. 2 OSP).

V rozhodnutí o vyporiadaní BSM súd určí, ktoré z vecí patria do vlastníctva bývalého, resp. pozostalého manžela a ktoré veci patria do dedičstva. Nemožno určiť, že veci pripadajú priamo do vlastníctva dedičov¹¹. Po právoplatnosti rozhodnutia o vyporiadaní BSM je súd v konaní o dedičstve viazaný rozhodnutím o tom, čo pripadá do dedičstva po zomrelom bezpodielovom spoluvlastníkovi a tento majetok zaradí do súpisu aktív a pasív dedičstva¹².

Tu je ešte namieste úvaha, či je potrebné prerušiť konanie o dedičstve do právoplatného skončenia konania o vyporiadaní BSM. Prebiehajúce konanie o vyporiadaní BSM z hľadiska ustanovenia § 175l ods. 1 OSP tvorí prekážku iba v tej časti dedičského konania, v ktorej sa má vykonať vyporiadanie majetku v BSM. Naďalej možno vykonávať ďalšie procesné úkony na zistenie poručiťelovho majetku. Napriek tomu možno využiť fakultatívnu možnosť prerušenia konania podľa ustanovenia § 109 ods. 2 písm. c) OSP do právoplatného skončenia prebiehajúceho konania o vyporiadanie BSM.

Ad 4: Ak od zániku BSM uplynuli tri roky, nemožno vykonať vyporiadanie BSM, pretože v súlade s ustanovením § 149 ods. 4 OZ nastupuje pre nevyporiadany majetok v BSM nevyvrátiteľná

právna domnienka, podľa ktorej platí pre hnuťelné veci, že sa manželia vyporiadali podľa stavu, v akom ich každý výlučne ako vlastníak používa. O ostatných hnuťelných veciach, nehnuteľných veciach a spoločných majetkových právach platí, že sú v podielovom spoluvlastníctve. Nevyvrátiteľné domnienky nie sú predmetom dokazovania¹³, skutkové zisťovanie sa preto bude týkať iba faktického stavu, v akom poručiťel užíval hnuťelné veci zo zaniknutého BSM.

Ak sú splnené všetky uvedené predpoklady, vyporiada sa BSM spôsobmi uvedenými v § 175l ods. 2 OSP, teda buď dohodou medzi pozostalým manželom a dedičmi uzavretou písomne alebo ústne do zápisnice, alebo vyporiadanie vykoná súd. Pozostalý manžel, pokiaľ už nie je účastníkom konania podľa § 175b OSP, sa ním stáva pre tú časť konania, v ktorej sa koná o vyporiadaní BSM, a to v súlade s treťou definíciou účastníka konania¹⁴.

Pokiaľ ide o spôsob vyporiadania, dáva zákonodarca jednoznačne prioritu dohode, čo iste súvisí aj s nesporovou povahou konania o dedičstve. Pokiaľ sa týka obsahu tejto dohody, ako aj problémov súvisiacich s jej uzavieraním a s uplatnením inštitútu tzv. náhradovej pohľadávky, dávame do pozornosti skôr publikovaný príspevok JUDr. M. Števcika¹⁵. Stotožňujeme sa s jeho záverom, že ustanovenie § 150 OZ je kogentnej povahy, čo znamená, že aj dohoda o vyporiadaní BSM musí rešpektovať zásady v ňom uvedené, predovšetkým tú, že podiely manželov sú rovnaké a výška podielu môže byť ovplyvnená iba kritériami, určenými v § 150 tretia a štvrtá veta OZ. Rovnaký názor zastávame aj v otázke absolútnej neplatnosti takej dohody, podľa ktorej by mala celá masa BSM pripadnúť do vlastníctva pozostalého manžela bez povinnosti vyplatiť dedičom náhradovú pohľadávku.

Ak z akéhokoľvek dôvodu nedôjde k uzavretiu dohody, vyporiada majetok súd, príslušný na konanie o dedičstve. Vyporiadanie sa vykoná uznesením, ktoré môže byť súčasťou uznesenia o dedičstve¹⁶. V uznesení sa určí všeobecná cena majetku, ktorý mal poručiťel s pozostalým manželom v BSM v čase smrti poručiteľa, čo z tohto

¹¹ R 44/1977.

¹² R 4/1980 (In: Přehled judikatury ve věcech dědických, zostavil Roman Fiala. Praha, ASPI 2006, str. 108 a 131).

¹³ § 133 OSP.

¹⁴ § 94 ods. 1 OSP.

¹⁵ Článok citovaný v poznámke č. 10.

¹⁶ § 175q ods. 2 OSP.

majetku patrí do dedičstva a čo pozostalému manželovi, a to s konkrétnym označením vecí, práva alebo povinnosti¹⁷.

Povinnosťou súdu, rovnako ako v prípade zisťovania aktív a pasív dedičstva, je dokazovaním zistiť rozsah tzv. masy BSM, teda rozsahu majetku (vecí, práv a záväzkov) patriaceho do zaniknutého BSM. Aj tu môžu pri zisťovaní skutkového stavu zostať určité skutočnosti sporné, pričom treba túto spornosť nepochybne zistiť, to znamená, že aj v zápisnici má byť zaznamenaný obsah prednesov účastníkov konania tak, aby spornosť bola zjavná¹⁸. Pri vyporiadavaní, a to či dohodou alebo uznesením, sa po zistení jej spornosti na túto skutočnosť neprihliada a masa BSM sa vyporiada iba v nespornom rozsahu.

Pokiaľ by sa do právoplatného rozhodnutia o dedičstve zistilo, že existuje ďalší nevyporiadateľný majetok v BSM, postupuje súd opäť podľa ustanovenia § 175l ods. 2 OSP¹⁹ bez toho, aby sa to dotklo predchádzajúcej dohody alebo rozhodnutia o vyporiadaní²⁰. Ak sa však zistí ďalší majetok v BSM až po skončení dedičského konania, čo je možné napríklad aj na základe úspešnej žaloby o určenie, že vec patrí do BSM poručiteľa a pozostalého manžela, vykoná sa konanie o novoobjavenom majetku podľa § 175x OSP. V tomto konaní súd vyporiada iba ten majetok v BSM, ktorý sa objavil po právoplatnom skončení pôvodného konania o dedičstve. Do výsledku pôvodného konania sa nezasahuje a pôvodné rozhodnutie nemožno meniť²¹.

DLHY V DEDIČSKOM KONANÍ A PREDLŽENÉ DEDIČSTVO

JUDr. Miriam Breznoščáková
notárka so sídlom vo Vranove nad Topľou

Na úvod

Milí kolegovia,
do problematiky dlhov v dedičskom konaní, vyporiadania sa s nimi a s predĺženým dedičstvom som „načrela“ na poslednom odbornom seminári konanom 29. októbra 2010 v hoteli Kaskády v Sliači. Napriek tomu, že sa s predĺženým dedičstvom v rôznych podobách pri prejednávaní dedičstiev v pozícii súdnych komisárov stretávame čoraz častejšie, je právnej úprave likvidácie dedičstva venované oveľa menej priestoru, akoby zodpovedalo jej osobitnej povahe a súčasnému významu. Tým, že množstvo otázok, ktoré sa pri predĺženom dedičstve a likvidácii vynárajú nám všetkým, nie je zákonom ani vykonávacími predpismi upravených, vytvára sa rôznorodosť výkladových názorov súdov a notárov, čo však nie je na škodu, pokiaľ to vedie, ak nie k samej novelizácii právnych predpisov, tak aspoň k zjednoteniu

niektorých prevažujúcich stanovísk a názorov. Práve o to som sa chcela pokúsiť v nasledujúcich troch príspevkoch do nášho odborného časopisu, v podobe podrobnejšieho náhľadu do jednotlivých hmotných, no najmä procesných inštitútov prejednávania dlhov a predĺženého dedičstva, možno aj s praktickým návodom jednotlivých procesných úkonov aj vo vzťahu k súdom.

I. Zodpovednosť dediča za dlhy poručiteľa

S dedičstvom neprechádzajú na dediča len poručiťelove aktíva, ale aj jeho pasíva. Popri nich mu vzniká samostatná povinnosť niesť primerané náklady spojené s pohrebom poručiťelove. Prechod poručiťelových dlhov na dediča (nezáleží na tom, či sú mu známe, alebo neznáme) je dôsledkom univerzálnej sukcesie, o akú pri de- dení ide. Určité zvýhodnenie dediča v porovnaní

¹⁷ R 50/1985, R 45/86 (In: Přehled judikatury ve věcech dědických, zostavil Roman Fiala. Praha, ASPI 2006, str. 114 a 117).

¹⁸ O náležitostiach zápisnice pozri § 40 OSP.

¹⁹ § 175l ods. 4 OSP.

²⁰ R 50/1985 (In: Přehled judikatury ve věcech dědických, zostavil Roman Fiala. Praha, ASPI 2006, str. 140).

²¹ Rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo 202/05, podobne aj Ad Notam 2/1996 (citované podľa: Přehled judikatury ve věcech dědických, zostavil Roman Fiala. Praha, ASPI 2006, str. 284).

s poručiťelom možno vidieť v tom, že jeho povinnosť uhradiť poručiťelove dlhy je obmedzená cenou zanechaného majetku. Zodpovednosť dediča za dlhy poručiťela vychádza z hmotnoprávneho definovania v § 470 OZ, podľa ktorého: „(1) Dedič zodpovedá do **výšky ceny nadobudnutého dedičstva za primerané náklady spojené s pohrebom poručiťela a za poručiťelove dlhy, ktoré na neho prešli poručiťelovou smrťou. (2) Ak je viac dedičov, zodpovedajú za náklady poručiťelovho pohrebu a za dlhy podľa pomeru toho, čo z dedičstva nadobudli, k celému dedičstvu.**“

Definovanie dedičovej zodpovednosti za dlhy poručiťela vychádza z týchto zásad:

- je založené na princípe, že dedenie nemá byť pre dediča rizikom,
- vymedzuje rozsah dedičskej zodpovednosti za dlhy poručiťela a zároveň obmedzuje jej mieru výškou ceny nadobudnutého dedičstva (**cum viribus hereditatis**),
- „zodpovednosť v rozsahu ceny zdedeného majetku“ nemožno chápať ako „zodpovednosť výlučne zdedeným majetkom“, to znamená, že dedič zodpovedá celým svojím majetkom do hodnoty nadobudnutého dedičstva (pro viribus hereditatis).

Za uspokojenie poručiťelových veriteľov ručí dedič nielen majetkom, ktorý mu pripadol z dedičstva, ale aj svojím vlastným majetkom, pretože zákon predpokladá, že prechodom zdedeného majetku na dedičov došlo k splynutiu takto zdedeného majetku s jeho vlastným majetkom.

Z tejto zásady zodpovednosti za dlhy celým (nie len zdedeným) majetkom existujú výnimky, kedy sú dlhy poručiťela uhrádzané výlučne z majetku

patriaceho do dedičstva (teda konkrétnymi vecami z dedičstva):¹

1. V prípade **vydania nepatrného majetku osobe, ktorá sa postarala o pohreb poručiťela**, kedy pohrebné výdavky tvoria pasíva dedičstva. Nepatrný majetok sa uznesením súdu podľa § 175h ods. 2 OSP² vydá osobe, ktorá tieto výdavky vynaložila a z tohto titulu má pohľadávku voči dedičstvu a je v postavení veriteľa. *Na úhradu jeho nákladov sú použité veci, ktoré patria do dedičstva a ktoré tvoria tzv. nepatrný majetok.*

K modifikácii zásady zodpovednosti dediča celým svojím majetkom dôjde okrem situácie predpokladanej v § 175 h ods. 2 OSP aj v prípade **predĺženého dedičstva**, a teda vtedy, ak *pasíva dedičstva (vrátane nákladov pohrebu poručiťela) prevyšujú aktíva dedičstva, teda všeobecná cena majetku je nižšia ako výška dlhov.*

2. V prípade **dohody s veriteľmi o prenechaní predĺženého dedičstva veriteľom na úhradu dlhov poručiťela**, podľa hmotnoprávnej úpravy Občianskeho zákonníka. Na rozdiel od úpravy Občianskeho zákonníka, ktorá hovorí o dohode dedičov na jednej strane³, procesnoprávna norma⁴ upravujúca možnosť uzavrenia dohody o prenechaní predĺženého dedičstva na úhradu dlhov s veriteľmi, už hovorí o dohode účastníkov konania s veriteľmi, teda môže ju uzavrieť okrem dedičov aj osoba, ktorej sa má vydať nepatrný majetok a najmä štát v prípade odúmrtie.⁵ Toto zakotvenie vychádza zo zásady rovnosti účastníkov, keď nevýhodňuje dediča oproti ostatným účastníkom, štátu (na rozdiel od českej právnej úpravy⁶).

3. V prípade **likvidácie predĺženého dedičstva**⁷.

¹ Jehlička, O. – Škáravá, M. – Švestka, J – Vodička, A. a kol.: Občianský zákoník. Komentár. 2. vydání. Praha, C. H. Beck 1994, str. 256 – 257.

² § 175h ods. 2 OSP: „Ak poručiťel zanechal majetok nepatrné hodnoty, môže ho súd vydať tomu, kto sa postaral o pohreb, a konanie zastaví.“

³ § 471 ods. 1 OZ: „Ak je dedičstvo predĺžené, môžu sa dedičia s veriteľmi dohodnúť, že im dedičstvo prenechajú na úhradu dlhov. Súd túto dohodu schváli, ak neodporuje zákonu alebo dobrým mravom.“

⁴ § 175p ods. 1 OSP: „Účastníci sa môžu dohodnúť o tom, že predĺžené dedičstvo sa prenechá veriteľom na úhradu dlhov. Takáto dohoda podlieha schváleniu súdu, ktorý dohodu schváli, ak neodporuje zákonu; ak dohodu neschváli, pokračuje v konaní po právoplatnosti rozhodnutia.“

⁵ § 462 OZ: „Dedičstvo, ktoré nenadobudol žiadny dedič, pripadne štátu.“

⁶ Oproti českej právnej úprave je tu rozdiel po poslednej novelizácii, keďže v ČR ide o dohodu výlučne dedičov s veriteľmi, teda ju nemôže uzavrieť štát s veriteľmi, ak nie je dedičov a dedičstvo mu pripadne. Možno tu nájsť nerovnosť účastníkov dedičského konania (dedičia versus štát), keďže v prípade pripadnutia dedičstva štátu by boli veritelia zbavení jednej zo zákonom upravených možností, ako riešiť predĺžené dedičstvo, uzatvorením takejto dohody. Porovnaj: Muzikář, L.: Likvidace. In: Ad Notam, č.4/2010, str. 9.

⁷ § 471 ods. 2 OZ: „Ak nedôjde k dohode medzi dedičmi a veriteľmi, spravuje sa povinnosť dedičov plniť tieto dlhy ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku o likvidácii dedičstva. Dedičia pritom nezodpovedajú veriteľom, ktorí svoje pohľadávky neoznámili i napriek tomu, že ich na to súd na návrh dedičov vyzval, pokiaľ je uspokojením pohľadávok ostatných veriteľov cena nimi nadobudnutého dedičstva vyčerpaná.“

Na návrh dediča alebo veriteľa, prípadne z úradnej povinnosti nariadi súd prejednávajúci dedičstvo uznesením jeho likvidáciu. K úplnému alebo pomernému uspokojeniu veriteľov dôjde pri rozvrhu výťažku speňaženého dedičstva, pričom neuspokojené pohľadávky zaniknú. Aj za tohto stavu, dedič zodpovedá za poručiteľove dlhy len majetkom z dedičstva (cum viribus hereditatis).

II. Dlhly ako pasíva v dedičskom konaní

Ako objektívne zistiť dlhy poručiteľa?

K zisťovaniu dlhov poručiteľa prichádza v rámci predbežného vyšetrenia z údajov dedičov, z časti C listu vlastníctva, prihlášok veriteľov,...

Rovnako sa vychádza zo stanovísk dedičov k dlhom poručiteľa. Výber veriteľov/dlhu teda závisí od dedičov, keďže predpokladom zaradenia pohľadávky voči dedičskej podstate je jej uznanie dedičmi. Pokiaľ by dedičia pohľadávku veriteľa neuznali, išlo by o spornosť, musí súd postupovať v zmysle § 175k ods. 3 OSP.⁸ Ochrana veriteľa ostáva nedotknutá, a to možnosťou postupu podľa § 175y ods. 1 OSP.⁹ Avšak akékoľvek spochybnenie, namietanie či popretie dlhu, jeho existencie, výšky, právneho dôvodu, splatnosti či iných okolností zo strany dediča nemožno považovať za prejudikovaný dôvod konštatovania „spornosti“, a tým „samozrejme“ ich nezaradenie do pasív dedičstva. V každom prípade je povinnosťou súdu/súdneho komisára zahrnúť do pasív dedičstva každý dlh, o ktorom zistil (po stránke skutkovej aj po stránke právnej), že v čase smrti zaväzoval poručiteľa, na čo nemôže mať vplyv ani skutočnosť, že poručiteľ prípadne o existencii dlhu nevedel. Keďže ide o konanie, ktoré možno začať aj bez návrhu (ex offa), je súd povinný vykonať iné ako účastníkmi

navrhnuté dôkazy (riadi sa zásadou oficiality). Súd/súdny komisár môže však vykonávať len dôkazy, ktoré sa týkajú nesporných majetkových hodnôt. Pokiaľ zistí, že je nespornosť porušená námietkou niektorého z účastníkov, ďalej dokazovanie nevykonáva a odkáže účastníkov, aj dedičov na civilné konanie.

Spornosťou sa pri tom rozumejú rozdielne tvrdenia účastníkov, ktoré sú rozhodujúce pre právny záver, či vec alebo iná majetková hodnota, príp. dlh patrili poručiteľovi. Pokiaľ je spor medzi nimi len v okolnostiach, ktoré nie sú pre právnu stránku významné, nejde o spor o aktíva a pasíva dedičstva. V prípade ak majú účastníci rozdielny názor na otázku, či dlh patril poručiteľovi, nemôže sa súd/súdny komisár obmedziť len na zistenie spornosti, ale na základe svojho právneho posúdenia musí rozhodnúť či patria, alebo nepatria do dedičstva.¹⁰

Existujú určité skupiny či „typy“ dlhov, ktoré napríklad „spochybneniu“ dedičov by mal súd/súdny komisár zahrnúť do pasív dedičstva. Ide najmä o dlhy poručiteľa vzniknuté na základe právoplatných rozhodnutí súdu, správneho orgánu, ktoré sa môžu zaraďovať do pasív aj proti vôli dedičov. K zaradeniu dlhu do pasív dedičstva proti vôli dedičov môže dôjsť len v niektorých prípadoch, najmä vtedy, ak bola vykonaná konvokácia¹¹ a veriteľ si uplatnil a preukázal svoju pohľadávku. V ostatných prípadoch musí ísť o takú námietku dediča, ktorá právne nemôže obstáť (napr. je preukázaný právoplatný právny titul).¹²

K ostatným dlhom, okrem týchto dvoch prípadov, môžu dedičia zaujímať svoje stanoviská, čo v praxi znamená, že bežné pohľadávky veriteľov neuznávajú a do pasív sa nezaradia, a veriteľ sa odkazuje postupom podľa § 175y OSP.⁹

No na druhej strane, sa môžu v dedičskom konaní objaviť dlhy (uvedú ich dedičia, prihlási ich veriteľ...), o ktorých existencii dedičia zhodne tvr-

⁸ § 175k ods. 3 OSP: „Ak sú aktíva a pasíva medzi účastníkmi sporné, obmedzí sa súd len na zistenie ich spornosti; pri výpočte čistého majetku na ne neprihliada.“

⁹ § 175y ods. 1 OSP: „Nezaradenie majetku alebo dlhov do aktív a pasív dedičstva v dôsledku postupu podľa § 175k ods. 3 nebráni účastníkom konania, aby sa domáhali svojho práva žalobou mimo konania o dedičstve.“

¹⁰ R 57/1999 NS ČR.

¹¹ § 175n OSP: „Na návrh dedičov vydá súd uznesenie, v ktorom vyzve veriteľov, aby mu oznámili svoje pohľadávky v lehote, ktorú v uznesení určí, a poučí ich o tom, že dedičia nezodpovedajú veriteľom, ktorí svoje pohľadávky včas neoznámili, pokiaľ je uspokojením pohľadávok ostatných veriteľov vyčerpaná cena dedičstva, ktoré dedičia nadobudli. Uznesenie súd uverejní vyvesením na úradnej tabuli súdu.“

¹² Proti vôli dedičov, alebo niektorého z nich, môže byť do pasív dedičstva zaradený dlh len vtedy, ak majú námietky dediča proti dlhom taký charakter, že už na základe právneho posúdenia nemôžu obstáť (napr. ak dedič popiera, že by niekedy dlh existoval, priznaný právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného orgánu.

Muzikář, L.: Likvidace. In: Ad Notam, č. 4/2010, str. 9, citované z: Ad Notam, č. 5/1998, str. 118.

dia, no napriek tomu nebudú po právnom posúdení súdu/súdneho komisára zaradené do pasív dedičstva.¹³

Dokonca môže dôjsť k situáciám, kedy síce dlh bude zaradený do pasív dedičstva, no v skutočnosti aj tak právne záväzne neexistuje, lebo tak o tom rozhodne súd v osobitnom konaní.¹⁴

Významnou okolnosťou, ktorá má rozhodný vplyv na zaradenie či nezaradenie určitej pohľadávky veriteľa do pasív dedičstva, je výsledok konvokácie.¹¹ Ak sa na základe výzvy veriteľom podľa § 175n OSP v ustanovenej lehote prihlásia veritelia so svojimi pohľadávkami a tieto pohľadávky bude súd považovať za zistené, zahrnie ich do pasív dedičstva aj proti vôli dedičov, prípadne štátu.

O aké dlhy môže v dedičskom konaní ísť?

Tak ako do aktív dedičstva môžu patriť rôzne majetkové hodnoty, aj dlhy poručiteľa môžu mať rôzny charakter. Do úvahy prichádzajú v prvom rade nedoplatky verejného práva (dane, poplatky, pokuty), záväzky súkromného práva súvisiace aj s podnikaním, záväzky z právnych úkonov, protiprávnych úkonov... Podstatnou podmienkou je, že tieto záväzky musia existovať v čase smrti poručiteľa, a nie je rozhodujúce, či dedič o existencii dlhu vedel, alebo nevedel, dokonca ani to, či o tom vedel či nevedel poručiteľ. Nezáleží na tom, kedy sa stal dlh splatným, alebo kedy došlo k jeho presnému vyčísleniu. Napríklad nedoplatok dane z príjmu poručiteľa ako dlh voči Daňovému úradu patrí do pasív dedičstva aj keď bol presne vyčíslený až po podaní daňového priznania po jeho smrti, kedy sa stal až splatným.

Keďže dedič na základe univerzálnej sukcesie vstupuje do všetkých práv a povinností po poručiteľovi, a to v takom rozsahu, ako sa tieto viazali k jeho právnenému predchodcovi (poručiteľovi), smrť poručiteľa ako dlžníka nemá zásadný vplyv na obsah záväzku (jeho zmenu, splatnosť, uplynutie lehôt, omeškanie), pokiaľ, samozrejme, záväzok zo zákona nezaniká (osobné a osobnostné záväzky, pozri napr. § 579, § 643 ods. 1 OZ).

Počas celého dedičského konania až do skončenia konania o dedičstve sú dedičia ako právní nástupcovia pôvodného dlžníka solidárni v právach a povinnostiach dedičstva, čo vyplýva z ich procesného postavenia. Miera ich účasti na spoločnom dlhu je následne daná hodnotou ich dedičského podielu v pomere k hodnote dedičstva ako celku, čím je prelomená subsidiarita pravidiel o rovnakých podieloch na dlhu u subsidiárnych dlžníkov¹⁵ a čím končí ich vzájomná solidarita.¹⁶

Poručiteľ ako spoludlžník dlhu

Poručiteľ môže byť spoludlžníkom peňažného dlhu v troch podobách:

1. Pokiaľ ide o dlh v rámci BSM poručiteľa s pozostalým manželom.

Správne určenie výšky dlhu či konštatovanie o jeho zaradení či nezaradení do pasív dedičstva závisí od vyporiadania BSM, do ktorého patrí aj tento dlh a ktoré vyporiadanie predchádza zostaveniu súpisu pasív dedičstva. Vo vzťahu k určaniu predĺženého dedičstva nemusí byť aj BSM rovnako predĺžené. Nie je vylúčené, že BSM je predĺžené, ale dedičstvo predĺžené nebude (poručiteľ mal toľko svojho vlastného, výlučného majetku, že ani podiel na dlhoch, ktorý mu pripadol z BSM spolu s jeho vlastnými, výlučnými dlhmi neprevýšil výšku aktív dedičstva. Naopak, je možné, že BSM predĺžené nebolo, no dedičstvo predĺžené bude, pretože poručiteľ mal toľko vlastných dlhov, že spolu s tými, ktoré mu pripadli z BSM, presiahla celková výška dlhov všeobecnú cenu aktív vrátane aktív, ktoré pripadli do dedičstva z BSM. Manželia, teda poručiteľ s pozostalým manželom sú vo vzťahu k tretím osobám, veriteľom – solidárni. Tým vzniká pozostalému manželovi povinnosť splniť celý dlh, ak ho veriteľ oprávnenne požaduje, a následne má pozostalý manžel právo regresu voči BSM (ak ešte existuje a nebolo vyporiadané) alebo voči dedičom mŕtveho manžela v podiele 1/2 (ak sa už BSM vyporiadalo aj v rámci dedičského konania).

2. Pokiaľ ide o iný solidárny dlh, ktorého je poručiteľ spoludlžník. V zásade v dôsledku úmrtia po-

¹³ Porovnaj: Muzikář, L.: Likvidace. In: Ad Notam, č. 4/2010, str. 9.

¹⁴ R 51/1967 NSSR: Zahnutie určitej pohľadávky do dedičstva ešte nepreukazuje, že pohľadávka skutočne existuje. Ak žalovná existencia takejto pohľadávky zaprela a žalobca sa domáhal jej splnenia žalobou, je povinnosťou riadne zistiť skutkový stav čo do základu a výšky zažalovanej pohľadávky a zaoberať sa i v znesenenou námietskou ich pohľadávky.

¹⁵ § 511 ods. 2 prvá veta OZ: „Pokiaľ nie je ustanovené alebo dohodnuté inak, sú podieli dlžníkov na solidárnom dlhu vo vzájomnom pomere rovnaké.“

¹⁶ Porovnaj: Pavelková, B.: Zodpovednosť dediča za dlhy poručiteľa v súkromnom a verejnom práve In: Ars Notaria, č. 3/2009, str. 14.

ručiteľa pasívna solidarita nezaniká¹⁷, no dedičia zodpovedajú solidárne s ostatnými spoluvlastníkmi, avšak každý z nich len do výšky ceny nadobudnutého podielu, teda dochádza k modifikácii solidarity z výšky podielov na hodnotu zdedeného majetku.¹⁸

3. Pokiaľ ide o nesolidárny dlh, ktorého je poručiteľ spoludlžníkom. Dedič zodpovedá podľa základnej zásady vyjadrenej v § 470 OZ. Samozrejme, táto zásada obmedzenia zodpovednosti dediča za dlhy poručiteľa hodnotou zdedeného majetku sa nevzťahuje na ručiteľa dlhu poručiteľa, ktorý nie je dedičom ani účastníkom konania.¹⁹

Premlčanie dlhu poručiteľa

Právo veriteľa voči poručiteľovi ako dlžníkovi sa v dedičskom konaní premlčuje podľa § 101 OZ.²⁰ Avšak, veriteľ musí svoje práva uplatniť v dedičskom konaní alebo osobitnou žalobou podanou mimo dedičského konania najneskôr do 3 rokov od smrti poručiteľa. Ak však bolo právo veriteľa uplatnené v dedičskom konaní a jeho pohľadávka nebola uznaná, resp. zostala sporná, a preto sa v rámci dedičského konania nevyporiadala, premlčacia doba neplynie – § 112 OZ.²¹

III. Všeobecná cena majetku a predĺžené dedičstvo

Výčíslenie všeobecnej ceny majetku, výšky pasív dedičstva je rozhodujúce pre určenie, či ide o pre-

dlžené dedičstvo alebo nie²², a teda pre výber ďalšieho procesného postupu v dedičskom konaní. Keďže je správne vyčíslenie čistej hodnoty dedičstva (ČHD) významné pre konštatovanie predĺženia dedičstva, je potrebné správne určiť výšku aktív – všeobecnú cenu majetku, výšku pasív – dlhov aj vykonaným ďalším dokazovaním, napríklad znaleckým posudkom, ktorý netreba a priori odmietiť najmä vzhľadom na následky, aké by mohlo mať napríklad podhodnotenie ceny nehnuteľnosti vo vzťahu k určeniu ČHD.²³ Preto je v takýchto prípadoch na mieste vydanie uznesenia súdu/súdneho komisára o ustanovení znalca na vypracovanie znaleckého posudku jednak za účelom ochrany dedičov pred konštatovaním predĺženia dedičstva (čo by v skutočnosti nemuselo byť) a jednak za účelom ochrany veriteľov, teda uspokojením ich pohľadávok.

Výrok o predĺženom dedičstve obsahujúci určenie všeobecnej ceny majetku, výšky dlhov a čistej hodnoty dedičstva, ktorá je mínusová (debetná), teda výšky predĺženia, by mal byť obsiahnutý v samostatnom uznesení súdu pripravenom súdnym komisárom. Súdny komisár by ho mal vydať bez ohľadu na to, či následne dôjde k uzavretiu dohody o prenechaní predĺženého dedičstva na úhradu dlhov alebo dôjde k likvidácii dedičstva. Až nadobudnutím právoplatnosti tohto uznesenia obsahujúceho výrok o určení všeobecnej ceny majetku, výšky dlhov a čistej hodnoty dedičstva, teda o výške predĺženia, sa konštatuje predĺžené dedičstvo, čo môže spôsobiť ďalšie zákonné následky pre

¹⁷ R 42/1974 NSSR: V období medzi nadobudnutím dedičstva a potvrdením nadobudnutia dedičstva sú z právnych úkonov týkajúcich sa vecí (majetkových práv) z dedičstva povinní aj oprávnení voči iným osobám všetci dedičia poručiteľa, ktorí doteraz dedičstvo neodmietli, spoločne a nerozdielne... s ostatným spoludlžníkmi, avšak len do výšky nadobudnutého dedičstva.

¹⁸ Z I.: Do pasív dedičstva zo solidárneho záväzku treba zaradiť iba alikvotnú časť zodpovedajúcu podielu poručiteľa na spoločnom dlhu. Dlžník zo solidárneho záväzku nedlhuje celé plnenie dlhu, ale veriteľ je oprávnený požadovať iba plnenie na ktoromkoľvek zo zaviazaných solidárnych dlžníkov a povinnosť dlžníka zo solidárneho záväzku nezakladá solidaritu medzi dedičmi z toho hľadiska, žeby niektorý z nich zodpovedal inak, ako podľa pomeru tohto, čo z dedičstva nadobudol, k celému dedičstvu. V dôsledku úmrtia poručiteľa ako spoludlžníka nezaniká pasívna solidarita, avšak dochádza k jej modifikácii v tom zmysle, že dedič zodpovedá za záväzok rovnako solidárne s ostatnými spoludlžníkmi, avšak len do výšky nadobudnutého dedičstva.

¹⁹ R 62/1973 NSSR: Na uplatnenie nároku veriteľa proti poručiteľovi dlžníka nemá vplyv na záväzok ručiteľa ani smrť dlžníka. Ručiteľ tu nemôže proti veriteľovi uplatňovať námietku, že dedičia dlžníka zodpovedajú za jeho dlhy len do výšky ceny nadobudnutého majetku.

²⁰ § 101 OZ: „Pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.“

²¹ § 112 OZ: „Ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. To platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané a pre ktoré bol na súde alebo u iného príslušného orgánu navrhnutý výkon rozhodnutia.“

²² § 175o ods. 1 OSP: „Na podklade zistenia podľa § 175m určí súd všeobecnú cenu majetku, výšku dlhov a čistú hodnotu dedičstva, prípadne výšku jeho predĺženia v čase smrti poručiteľa.“

²³ Dedičstvo môže byť predĺžené hoci len preto, že nebola správne zistená všeobecná cena majetku. V tejto súvislosti nie je na mieste stavať sa v hraničných situáciách negatívne k dokazovaniu všeobecnej ceny majetku poručiteľa znaleckým posudkom. Všeobecne rozšírená predstava dedičov, že je výhodné (z hľadiska platenia odmeny notára, nákladov konania, výplaty spoludedičom a pod.), ak bude cena majetku patriaceho do dedičstva čo najnižšia, sa v týchto prípadoch môže ľahko obrátiť proti nim, lebo z fakticky nepredĺženého dedičstva sa tak môže stať dedičstvo predĺžené a „rodinný“ majetok sa stane predmetom likvidácie dedičstva. Muzikář, L.: Likvidace. In: Ad Notam, č. 4/2010, str. 9.

vyporiadanie sa s predĺženým dedičstvom. Samozrejme, nie je vylúčené, aby v tomto uznesení došlo aj k vyporiadaniu BSM, ktoré vôbec nemusí byť predĺžené, pričom tento výrok o vyporiadaní BSM by, samozrejme, predchádzal výroku o všeobecnej cene majetku, výške dlhov a čistej hodnote dedičstva. Predmetné uznesenie (ako aj napr. o vyporiadaní BSM, ustanovení znalca...) sa doručuje dedičom ako účastníkom konania a možno voči nemu podať odvolanie. Toto uznesenie sa však nedoručuje veriteľom, bez ohľadu na to, či ich pohľadávky sú, alebo nie sú zahrnuté do pasív dedičstva, keďže až nadobudnutím právoplatnosti tohto uznesenia je dedičstvo predĺžené a veritelia sa stávajú až týmto okamihom účastníkmi dedičského konania.²⁴

Konštatovaním predĺženia dedičstva, prestávajú byť dedičia páni majetku a strácajú tak možnosť ovplyvňovať jeho osud. Kým pri plusovej (kreditnej) výške čistej hodnoty dedičstva je dohoda o vyporiadaní o dedičstve výlučne len na dedičoch a pokiaľ neodporuje zákonu, nemá vlastne žiadne obmedzenie a nezávisí od iných osôb (štátu, veriteľov a pod.) V prípade predĺženia dedičstva sa však situácia pre dedičov vo vzťahu k ich majetku (keďže dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiťela) podstatne mení. Uzavretie dohody o prenechaní predĺženého dedičstva na úhradu dlhov závisí od záujmu veriteľov, teda či k tejto dohode pristúpia a či je pre nich výhodná. Rovnako pri likvidácii dedičstva dedičia už nemajú žiadny dosah pri speňažovaní majetku (okrem prípadov, ak by bol dedič spoluvlastníkom, či mal iné zvýhodnenie oproti ostatným záujemcom, alebo by bol súčasne aj veriteľom).

IV. Postavenie veriteľa v dedičskom konaní

Veriteľ ako účastník konania

Podľa spôsobov vyporiadania sa s dlhmi poručiťela v dedičskom konaní, môžeme rozlíšiť postavenie veriteľa nasledovne:

1. V prípade, ak v konaní je dlh a vydáva sa neopatrný majetok osobe, ktorá sa postarala o pohreb poručiťela, táto osoba je účastníkom konania a veriteľ **nie je** účastníkom konania o dedičstve.

2. V prípade, ak v konaní je dlh, no dedičstvo nie je predĺžené a na dedičov prechádza zodpovednosť za náklady poručiťelovho pohrebu a za dlhy poručiťela do výšky ceny nadobudnutého dedičstva a veriteľ **nie je** účastníkom konania o dedičstve. Ide o najčastejšie vyporiadanie sa s dlhmi vo všeobecnom zmysle, že sa v osvedčení o dedičstve alebo uznesení súdu konštatuje, že dedičia zodpovedajú za dlhy poručiťela (aj bez ohľadu na to, či sú konkrétne uvedené, alebo nie) podľa hmotnoprávnej zodpovednosti zakotvenej v § 470 OZ.

Účastníctvo veriteľa v dedičskom konaní vychádza z úpravy § 175b OSP.²⁵ **Poručiťelov veriteľ**, resp. osoba, ktorá o sebe tvrdí, že je poručiťelovým veriteľom, je **účastníkom len určitej časti dedičského konania** a jeho účasť na konaní sa obmedzuje len na určité úkony. Ide o tieto prípady:

3. V prípade, ak veriteľ uzatvára s dedičmi dohodu o prenechaní predĺženého dedičstva veriteľom na úhradu dlhov, veriteľ **je** účastníkom konania o dedičstve. Účastníci sa s veriteľmi, ktorých pohľadávky by mohli byť celkom alebo pomerne uspokojené podľa zásad rozvrhu speňaženia dedičstva pri jeho likvidácii, dohodnú o prenechaní majetku z dedičstva na úhradu dlhov. Pre platnosť dohody sa vyžaduje schválenie súdom, na ktorom sa vedie konanie o dedičstve. Je teda zrejmé, že bez účasti veriteľa alebo veriteľov nemôže dôjsť k uzavretiu takejto dohody. Na dohode nemusia byť zúčastnení všetci veritelia, avšak bolo by v rozpore so zákonom, ak by nebola uzavretá s tými, ktorých pohľadávky by boli v prípade likvidácie dedičstva podľa zákonných pravidiel uspokojené aspoň sčasti z rozvrhu výťažku.²⁶ Teda prihlásiť sa môžu viacerí veritelia, no účastníkmi budú len niektorí v zmysle týchto pravidiel, a tí podpíšu dohodu spolu so všetkými dedičmi.

²⁴ R 58/1965: Veriteľ poručiťela nie je oprávnený podať odvolanie proti uzneseniu súdu o určení všeobecnej ceny dedičstva, výšky dlhov a výšky predĺženia.

²⁵ § 175b OSP: „Účastníkmi konania sú tí, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú poručiťelovými dedičmi, a ak takých osôb niet, štát. Poručiťelov veriteľ je účastníkom konania v prípade § 175p, v prípade, keď sa vyporiadava jeho pohľadávka, a pri likvidácii dedičstva. V konaní podľa § 175h ods. 2 je účastníkom konania iba ten, kto sa postaral o pohreb.“

²⁶ § 175v OSP: „(1) Súd vykoná rozvrh výťažku speňaženia majetku poručiťela (ďalej len "výťažok") medzi veriteľov. (2) Z výťažku uhradí súd postupne pohľadávky podľa týchto skupín: a) náklady poručiťelovej choroby a primerané náklady jeho pohrebu, trovy konania a splatné výživné, b) dlžné dane a poplatky, c) ostatné pohľadávky. (3) Ak úhrn pohľadávok prevyšuje v prvej skupine výťažok, uhradia sa tieto pohľadávky pomerne. Obdobne sa postupuje v ďalších skupinách, pričom však v skupine c) sa uhradia pred ostatnými pohľadávkami pohľadávky zabezpečené obmedzením prevodu nehnuteľností alebo záložnými právami.“

4. V prípade, ak súd nariadi likvidáciu predĺženého dedičstva, veriteľ **je** účastníkom konania právoplatnosťou uznesenia o nariadení likvidácie.²⁷

5. V prípade, ak sa vyporiadava pohľadávka veriteľa podľa výslovného zákonného znenia § 175b OSP, kedy veriteľ **je** účastníkom konania o dedičstve. Ide o situácie, kedy nejde o predĺžené dedičstvo, a dedičia sa navzájom medzi sebou dohodnú, že budú niesť zodpovednosť za dlhy poručiteľa inak, ako to zakotvuje § 470 ods. 2 OZ, teda inak ako podľa hodnoty ich dedičských podielov, ktoré nadobudli. V každom prípade k tejto dohode musia pristúpiť veritelia, ktorých dlhy sú zaradené do pasív dedičstva a títo dohodu o vyporiadaní dedičstva aj dlhov podpísali. Ak by veritelia neboli na tejto dohode, ktorou sa modifikuje zákonom zakotvená zodpovednosť dedičov za dlhy poručiteľa zúčastnení, dohoda by nebola platná a zodpovednosť dedičov by vychádzala zo všeobecnej zodpovednosti dedičov za dlhy poručiteľa.

Zmyslom účasti veriteľa na dedičskom konaní je obhajovať bezprostredne svoje záujmy vyplývajúce z existencie pohľadávky. Veriteľ preto nemá právo zasahovať napríklad do výšky ceny, pokiaľ ide o určenie všeobecnej ceny majetku, výšky dlhov a čistej hodnoty dedičstva. Z tohto dôvodu veriteľ nemôže podať odvolanie voči uzneseniu o určení všeobecnej ceny majetku, výšky dlhov a čistej hodnoty dedičstva, keďže v tomto úseku konania nie je jeho účastníkom konania. Avšak určenie všeobecnej ceny majetku môže mať rozhodujúci vplyv na vymožitelnosť pohľadávky veriteľa v dedičskom konaní. Zákon preto nebráni tomu, aby veriteľ uplatnil svoju pohľadávku na súde žalobou proti dedičom aj samostatne.

Právoplatné rozhodnutie v konaní o dedičstve je záväzná pre všetkých účastníkov konania o dedičstve. Pre štátne orgány je však záväzná len v otázke, ako ním bol vyriešený vzťah medzi účastníkmi konania o dedičstve navzájom, a nie vtedy, ak ide o ich vzťah k osobám, ktoré neboli účastníkmi dedičského konania, teda najmä veritelia. Civilný súd nie je v takomto prípade viazaný rozhodnutím o dedičstve, môže sa pri posu-

dzovaní zodpovednosti dedičov odchýliť od ceny ustanovenej v dedičskom konaní.

Za rovnakých okolností sú účastníkmi konania aj osoby, ktoré sa síce účasti v konaní o dedičstve nedomáhajú, ale v konaní vyšli najavo skutočnosti nasvedčujúce tomu, že poručiteľ zanechal dlhy a že tieto osoby môžu byť poručiteľovými veriteľmi. Súd s uvedenými osobami prestane jednať ako s účastníkmi v konaní až potom, čo bude zistené, že pohľadávku voči poručiteľovi nemajú.

V. Predĺžené dedičstvo a konvokácia – § 175n OSP

Hmotnoprávna zodpovednosť dedičov za dlhy poručiteľa je jasne definovaná a ohraničená výškou ceny nadobudnutého dedičstva. Pri dispozícii (prejednávaní) dlhov takto zakotvenú mieru zodpovednosti však nemožno brať absolútne a striktne, keďže hmotnoprávna úprava v § 471 ods. 2 OZ²⁷ jednoznačne odkazuje na postup, ako sa má správať dedič pri uspokojení veriteľov v prípade predĺženého dedičstva. Dokonca porušenie takto zakotvenej povinnosti dedičmi ich sankcionuje, predovšetkým prelomením miery zodpovednosti dedičov, a to tým, že umožňuje veriteľom, ktorých dedičia pri dispozícii (úhrade) s dlhom neuspokojili, lebo nerešpektovali zákonný postup, aby žiadali od dedičov uspokojenie svojej pohľadávky voči dedičstvu aj v prípade, ak je už cena dedičstva vyčerpaná tým, že dedičia už uhradili pohľadávky veriteľov, ktorí boli uspokojení v rozpore so zákonným postupom.²⁸

Keďže konvokácia alebo výzva veriteľom je možná len na návrh dedičov, je vhodné, aby súdny komisár poučil dedičov o možnosti, výhodách a následkoch tejto výzvy. Možno predpokladať, že rovnako tak môže učiniť aj štát, keďže nesie rovnakú zodpovednosť, hoci pre štát výslovne táto možnosť upravená nie je. **Konvokácia veriteľov** umožňuje formou uznesenia vyzvať verejnou vyhláškou veriteľov, aby prihlásili svoje pohľadávky voči poručiteľovi v ustanovenej lehote s poučením, že pokiaľ pohľadávky neprihlásia, už za ne dedičia nezodpovedajú, ak uspo-

²⁷ § 175t OSP: „(1) Ak je dedičstvo predĺžené a ak nedôjde k dohode podľa § 175p, môže súd uznesením nariadiť likvidáciu dedičstva. Rozhodne o tom aj bez návrhu. Rovnako súd postupuje, ak štát navrhol likvidáciu dedičstva preto, že veriteľ odmietol prijať na úhradu svojej pohľadávky vec z dedičstva.

(2) O nariadení likvidácie vydá súd uznesenie, v ktorom vyzve veriteľov, aby mu oznámili svoje pohľadávky v lehote, ktorú v uznesení určí, a upozorní ich, že pohľadávky, ktoré nebudú pri likvidácii uspokojené, zaniknú. Toto uznesenie vyvesí na úradnej tabuli súdu.“

²⁸ Porovnaj: Pavelková, B.: Zodpovednosť dediča za dlhy poručiteľa v súkromnom a verejnom práve. In: Ars Notaria, č. 3/2009, str. 16.

ním veriteľov, ktorí svoje pohľadávky oznámili, bude vyčerpaná cena dedičstva, hoci si ich neskôr prihlásia.¹¹ Po realizácii tejto výzvy dedičia už nebudú zodpovedať za tieto dlhy, hoci sa na základe nej prihlásia veritelia s nevýhodnejším postavením, poradím a tí budú ďalším procesným zákonným postupom uspokojení oproti ostatným veriteľom s výhodnejším poradím (postavením), ktorých pohľadávky síce nezaniknú, no u dedičov si ich už uplatniť nebudú môcť.

Z hľadiska formy ide o uznesenie, ktoré môže vydať nielen súd, ale aj súdny komisár²⁹, keďže nejde o uznesenie, ktorého vydanie je notárovi ako súdному komisárovi vylúčené³⁰ a ktoré by mohli vyzerať nasledovne:

Súdny komisár (alebo súd)

„... I. V y z ý v a veriteľov, aby mu *oznámili svoje pohľadávky, a to v lehote 30 dní od doručenia tohto uznesenia...* (ide, samozrejme, o sudcovskú lehotu, preto môže byť aj iná...)“

II. Súčasne p o u č u j e veriteľov o tom, že dedičia nezodpovedajú veriteľom, ktorí svoje pohľadávky včas neoznámili, pokiaľ je uspokojením pohľadávok ostatných veriteľov vyčerpaná cena dedičstva, ktoré dedičia nadobudli...“

Je zrejmé, že v tomto štádiu konania sú už niektorí veritelia známi, keďže z ich pohľadávok sa zostavil súpis pasív, ktorý nakoniec viedol ku konštatovaniu predĺženia dedičstva vo výroku uznesenia. V otázke, kedy pristúpiť k vydaniu tohto uznesenia však panuje odborná názorová rozdielnosť. Z chronologického sledu paragrafového znenia Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že určeniu všeobecnej ceny majetku poručiteľa, výšky dlhov a čistej hodnoty dedičstva (§ 175o OSP)²² predchádza ustanovenie o kon-

vokácie (§ 175n OSP).¹¹ Rovnako samotné ust. § 175n OSP neobsahuje pojem predĺženého dedičstva, teda že výzva nemusí nasledovať až po konštatovaní predĺženia, z čoho možno usúdiť, že by mala nasledovať pred vydaním uznesenia podľa § 175o OSP. Na druhej strane však viaceré komentáre k Občianskemu súdному poriadku³¹ hovoria, že by mala nasledovať až po tom, čo je už konštatované predĺženie dedičstva.

Pre správne posúdenie tejto otázky je azda potrebné vychádzať z účelu, ktorý sa konvokáciou sleduje. Jej účelom je, samozrejme, okrem ochrany dedičov voči veriteľom, ktorí sa neprihlásia, najmä vyjasnenie okruhu osôb, ktoré uplatňujú pohľadávky voči poručiteľovi, teda veriteľov ako prípadných účastníkov konania, ktorí si uplatňujú svoje pohľadávky a ktoré majú byť zaradené do súpisu aktív. Z tohto by som sa prikláňala k názoru kolegu JUDr. Pavla Tótha³², a teda k záveru, že táto výzva adresovaná veriteľom prichádza do úvahy vtedy, ak výsledky doterajšieho priebehu konania a zostavenia súpisu pasív dedičstva poukazujú na vyčíslenie predĺženého dedičstva, resp. ak sa javí dedičstvo predĺžené a po uplynutí lehoty v nej uvedenej by sa malo pristúpiť k vydaniu uznesenia o určení všeobecnej ceny majetku poručiteľa, výšky dlhov a čistej hodnoty dedičstva, teda predĺženia.²²

Práve z dôvodu, že je možná len na návrh dedičov, je vhodné poskytnúť dedičom poučenie o tejto možnosti, vzhľadom na prípadné následky ich „bezhraničnej“ miery zodpovednosti za dlhy poručiteľa.

Pokiaľ ide o doručenie účastníkom, treba toto uznesenie obsahujúce konvokáciu doručiť okrem dedičov aj všetkým známym veriteľom a súčasne uverejniť vyvesením na úradnej tabuli

²⁹ § 38 ods. 2 OSP: „Notár v konaní podľa odseku 1 je oprávnený vydať rozhodnutia okrem rozhodnutí uvedených v osobitnom predpise. Proti rozhodnutiam notára vydaným v konaní o dedičstve je prípustné odvolanie. Včas podaným odvolaním osoby, ktorej bolo rozhodnutie určené na doručenie, sa toto rozhodnutie zrušuje a nové rozhodnutie vydá sudca; v ostatných prípadoch o odvolaní rozhodne odvolací súd.“

³⁰ § 5 z. č. 549/2003 Z.z. o súdnych úradníkoch v znení neskorších predpisov:
„V občianskom súdnom konaní vyšší súdny úradník koná a rozhoduje na základe poverenia sudcu
c) v konaní o dedičstve okrem
1. sporu dedičov o dedičské právo,
2. odňatia veci poverenému notárovi,
3. vrátenia vecí notárovi s pokynom na doplnenie konania alebo zmenu uznesenia,
4. konania o dedičstve alebo jeho časti, ktoré sa nachádza v cudzine,
5. konania o dedičstve po poručiteľovi, ktorý zomrel v cudzine alebo bol cudzím štátnym príslušníkom,
6. nariadenia likvidácie dedičstva,
7. prívolenia súdu k úkonom dedičov na predaj alebo iné opatrenia.“

³¹ Pozri napr: Čierna, A. – Farkašovský, J. – Kovács, K – Kováč, M. – Pavlovič, M. : Notársky poriadok. Komentár. Prvé vydanie. Bratislava, Iura edition, spol. s r.o., 2006.
Števček, M. – Ficová, S. – Círák, J. – Smyčková, R. – Baricová, J – Bajánková, J. – Kotrecová, A.: Občiansky súdny poriadok. Komentár. Bratislava, C. H. Beck 2009.

³² Tóth, P.: Likvidácia dedičstva podľa Občianskeho súdneho poriadku. In: Ars Notaria, č. 4/2006, str. 19.

súdu a súdneho komisára. Pre doručenie uznesenia platia procesné ustanovenia o doručovaní prostredníctvom pošty³³ alebo vyvesením na úradnej tabuli.³⁴

Určite mi dajú za pravdu mnohí z Vás, ak poviem, že význam konvokácie¹¹, tak ako ju zakotvuje platná právna úprava, je v odbornej obci a medzi nami, notármi, nedocenená. Treba si uvedomiť, že toto ustanovenie na rozdiel od iných ustanovení, ktoré chránia len nároky prednostných veriteľov poručiteľov, chráni všetkých veriteľov, ktorých pohľadávka mohla byť pri dodržaní zákonného postupu aspoň pomerne uspokojená. Keď nebola realizovaná výzva na konvokáciu veriteľov, môže vzniknúť zodpovednosť dediča za dlhy poručiteľa v rozsahu vyššom, než bola hodnota ním nadobudnutého podielu, a dedič bude povinný veriteľom poručiteľa aj z jeho vlastného majetku.³⁵

Pokiaľ nie je konvokácia veriteľov vykonaná, hrozí postupné prihlasovanie pohľadávok veriteľov a aj keď predchádzajúci veritelia boli už do výšky ceny dedičstva uspokojení, je nutné uspokojiť aj ďalšieho prihláseného veriteľa a pomernú časť plnenia požadovať od už uspokojených veriteľov

späť, keďže zodpovednosť za dlhy poručiteľa vyplýva vždy z hmotného práva (§ 471 ods. 2, ktorý odkazuje výslovne na postup potom podľa § 175p OSP).³⁶

Prakticky teda môže nastať situácia: Dedičia ne navrhli konvokáciu, prednostní veritelia tým svoje pohľadávky neprihlasovali a dedič uhradil (podľa § 175p OSP) NEPREDNOSTNÚ pohľadávku poručiteľovho veriteľa, napríklad pôžičku fyzickej osobe, čím porušil § 175v OSP, na ktorý odkazuje § 471 ods. 2 OZ. Z tohto dôvodu dedič ešte stále zodpovedá za prednostné pohľadávky veriteľov aj nad rámec hodnoty nadobudnutého dedičstva.

V prípadoch, že konvokácia veriteľov bola a prednostný veriteľ si svoju pohľadávku neprihlásil, nemá nárok na jej uspokojenie po vyčerpaní hodnoty nadobudnutého dedičského podielu, pretože miera zodpovednosti dediča bola vykonanou konvokáciou obmedzená.

Výsledkom konvokácie má byť rozhodnutie dedičov vo vzťahu k predĺženému dedičstvu (no môže sa konštatovať aj nepredĺžené dedičstvo), ale to v pokračovaní...

• Z praxe notárstva •

VIDIMÁCIA E-LISTINY

V poslednom čase sa slovenskí notári vo svojej praxi čoraz častejšie stretávajú so žiadosťami o osvedčenie správnosti fyzického odpisu elektronickej listiny (ďalej len „e-listina“) a prirodzene sa zamýšľajú nad otázkou, či je takýto notársky úkon v zmysle platnej právnej úpravy možný.

Platné ustanovenia Notárskeho poriadku (ďalej len „NP“) a ani Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) nedefinujú pojem listina, originál listiny a ani odpis listiny¹. Zo zaužívanej notárskej praxe môžeme listinu definovať a chápať ako „uceleňný text ukončený spôsobom preukazujúcim jeho

³³ § 47 ods. 1 OSP: „Do vlastných rúk treba doručiť písomnosti, pri ktorých tak ustanovuje zákon, a iné písomnosti, ak to nariadi súd. Ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku počas jej uloženia nevyzdvihne, považuje sa deň, keď bola zásielka vrátená súdu, za deň doručenia, i keď sa adresát o tom nedozvedel.“

³⁴ § 47a OSP: „Pokiaľ zákon ustanovuje, že rozhodnutie má byť vyvesené na úradnej tabuli súdu, platí, že pätnástym dňom vyvesenia bolo rozhodnutie doručené účastníkom, ktorí nie sú súdu známi alebo ktorých pobyt nie je známy.“

³⁵ Pozri: Pavelková, B.: Zodpovednosť dediča za dlhy poručiteľa v súkromnom a verejnom práve. In: Ars Notaria, č. 3/2009, str. 16.

³⁶ Poznámky k prednáške JUDr. Ladislava Muzikáře, predsedu senátu Městského soudu v Praze, na téma „Likvidace dědičství“, spracovala JUDr. Magda Fajová. In: Ad Notam č. 6/2007, str. 201 - 202.

¹ V Notárskom poriadku sa slovo listina a z jej základu odvodené tvary vyskytuje/ú 123-krát, slovo originál 1-krát a slovo odpis 80-krát.

jedinečnosť“, napríklad mokrým podpisom, elektronickým podpisom, a/alebo pečiatkou².

V § 57 NP je upravený procesný postup notára (ním povereného zamestnanca) pri vykonávaní vidimácie listiny, ako aj náležitosti osvedčovacej (vidimačnej) doložky, ktorú notár vyznačí na odpise listiny. Vidimáciu vykoná notár na žiadosť účastníka a len v tom prípade, ak môže byť pre tohto účastníka podkladom na uplatnenie jeho práv, alebo mu ňou môžu byť spôsobené právne následky (zrejme pre neho vždy len priaznivé právne následky). Účastník (žiadateľ) by preto mal notárovi vždy svoju žiadosť o vidimáciu ústne alebo písomne odôvodniť. Ak by účastník nechcel notárovi uviesť právny dôvod (právne dôvody) vidimácie v zmysle § 36 ods. 1 druhej vety NP bol by notár povinný vždy takýto úkon odmietnuť. Vidimáciou notár neposudzuje len formálnu stránku odpisu listiny (§ 57 ods. 2 NP), ale najmä jej právny aspekt z hľadiska, ktorý/é sme už uviedli. Dovoľme si pripomenúť, že vidimácia listiny a osvedčovacia (vidimačná) doložka je „individuálny právny akt“³ a je verejnou listinou (§ 3 ods. 4 NP).

Z dôvodu, že účastník v rámci vidimácie predkladá notárovi cudziu listinu, t. zn. takú listinu, ktorej autorom (pôvodcom) nie je notár, v zmysle § 57 ods. 3 NP preto notár ani nikdy neosvedčuje pravdivosť skutočností v nej uvedených. Podľa nášho názoru notár nielenže neosvedčuje pravdivosť skutočností v takejto listine, ale ani zákonnosť a správnosť týchto skutočností a ani za ne žiadnym spôsobom nenesie právnu zodpovednosť. Takúto zodpovednosť má a môže mať len autor (pôvodca) vidimovanej listiny.

Rovnako ako právne úkony, aj listiny môžeme rozdeliť z rôznych hľadísk.

Z hľadiska substrátu, na ktorom sú zachytené rozoznávame :

- a) listiny v materiálnej – fyzickej podobe,
- b) listiny v elektronickej podobe.

Z hľadiska subjektu, autora, právnych účinkov, dôkaznej sily a vykonateľnosti rozlišujeme :

- a) súkromné listiny,
- b) verejné listiny (napr. notárske zápisnice a osvedčenia, rozhodnutia súdov, občianske preukazy, pasy, matričné dokumenty – so

báňny, rodný a úmrtný list, rozhodnutia a osvedčenia orgánov verejnej moci, úradné výpisy, odpisy a pod.)

Okrem notárskych zápisníc môže notár vidimovať akúkoľvek listinu, to znamená aj listinu, ktorej originál bol pôvodne vyhotovený v elektronickej podobe. V rámci vidimácie listiny vo fyzickej podobe môže notár takmer vždy spoľahlivo posúdiť, či je takáto listina originálom (osvedčeným odpisom), najmä či takáto listina je ukončená spôsobom preukazujúcim jej jedinečnosť, čiže či je podpísaná tzv. mokrým podpisom (resp. podpisom a pečiatkou). Ak by sa na fyzickej listine mokrý podpis nenachádzal, nemožno ju považovať za originál listiny, a preto ani nie je možné osvedčiť jej odpis.

Iná situácia však nastane v prípade listiny v elektronickej podobe podpísanej elektronickým podpisom (obyčajným alebo zaručeným e-podpisom), pretože takýto podpis sa opticky nepripája za text listiny, ktorý sa má podpísať, ale sa ním podpisuje celý elektronický text (dokument/súbor) sám osebe. Elektronickým podpisom sa obsah (text) e-listiny (dokument/súbor) nepodpisuje v pravom slova zmysle, ale sa ním bezpečne uzamkne/zabezpečí z dôvodu ochrany pred jeho následným pozmenením (zneplatnením). Zaujímavosťou pri elektronicky podpísaných dokumentoch je situácia, keď do takéhoto dokumentu doplní podpisovateľ, alebo tretia osoba akýkoľvek znak (napr. písmeno, pomlčku a pod.), dôjde „automaticky“ k technickému zneplatneniu takéhoto dokumentu. Otázne je, či sa „automaticky“ stáva neplatným aj právny úkon v ňom zachytený, keďže o platnosti, resp. neplatnosti právneho úkonu môže následne rozhodnúť len príslušný súd na návrh. Podľa nášho názoru pri písomnom právnom úkone zachytenom na fyzickom – materiálom substráte nedochádza zo zákona „automaticky“ k jeho neplatnosti, ak by ktokoľvek doplnil do jeho obsahu akýkoľvek znak⁴. To isté by malo platiť aj pre jeho elektronickejšiu formu, keďže písomná aj fyzická forma právneho úkonu sú rovnocenné a žiadny rozdiel pre ich platnosť či neplatnosť by zákon nemal pripúšťať.

Pri výkone notárskej činnosti (vrátane vidimácie), ktorá je výkonom verejnej moci, má notár postavenie verejného činiteľa a orgánu verejnej

² Bílek – Drápal – Jindřich – Wawerka: Notářský řád a řízení o dědičství – komentář k 2. vydání, s. 176.

³ Pavlovič, M.: Vidimácia. Ars Notaria č. 4/2002, s. 29.

⁴ Pozn. autora: Samozrejme, že nemáme na mysli prípad, keď obsah listiny niekto následne pozmení, resp. sfaľuje do takej miery a takým spôsobom, že ním chce dosiahnuť úplne iný účel a zmysel právneho úkonu.

moci. Je viazaný len Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a zákonmi. Notár je tiež orgánom aplikácie práva a pri výkone verejnej moci je povinný rešpektovať, prísne dodržiavať a správne aplikovať platné právne predpisy. Keďže platná právna úprava zrovnoprávňuje elektronickú formu (podobu) právneho úkonu s písomnou formou⁵, nemôže notár svojvoľne upierať právne účinky elektronickej forme právneho úkonu, a ani elektronickej listine, resp. listine vyhotovenej a podpísanej v elektronickej forme (ďalej len „originál e-listiny“). V styku s orgánmi verejnej moci sa používa „obyčajný“ elektronický podpis (ďalej len „EP“) alebo zaručený elektronický podpis (ďalej len „ZEP“).

Odpis listiny možno vykonať nielen reprografickými prostriedkami (napr. kopírovacím strojom), ale aj doslovným opisom (prepisom) listiny (úplným alebo čiastočným) tak, ako sa to vykonávalo v čase, keď reprografické prostriedky ešte neexistovali. Rovnako možno postupovať aj pri vyhotovovaní odpisu originálu e-listiny, pretože pri jej materializácii do fyzickej podoby tlačou prostredníctvom tlačiarne sa po jej vytlačení e-podpis k nej pripojený nezobrazí⁶. Istou pomôckou pre notára môže byť vytlačenie certifikátu e-podpisu a jeho následné pripojenie za obsah vytlačenej e-listiny. Pre posúdenie správnosti odpisu do budúcnosti odporúčame notárom, resp. žiadateľom e-podpis ručne alebo prostredníctvom výpočtovej techniky vždy dopísať za text vidimovanej e-listiny. V opačnom prípade by musel notár do osvedčovacej doložky uviesť, že ide o odpis čiastočný, čo môže pôsobiť na adresáta osvedčeného odpisu nedôveryhodne, alebo ho môže odmietnuť akceptovať.

Aj napriek skutočnosti, že notár vidimáciou listiny neosvedčuje a ani neskúma pravosť podpisu na listine, ale len doslovnú zhodu odpisu s jej ori-

ginálom (vrátane uvedených právnych aspektov), notárom tiež odporúčame v rámci vidimácie e-listiny zisťovať „technickú platnosť“ e-podpisu prostredníctvom softvéru QSign, ktorý má každý notár nainštalovaný na svojom počítači. Rovnako ako v prípade fyzickej podoby listiny, na ktorej sa nenachádza žiadny podpis, ani pri e-listine v prípade neplatnosti e-podpisu k nej pripojenému (alebo v prípade neexistencie e-podpisu) nemožno usudzovať, že ide o originál e-listiny, a z tohto dôvodu, ako sme už uviedli, nemožno vykonať ani jej vidimáciu.

Pri vidimácii e-listiny by mal notár najmä pre svoju ochranu analogicky postupovať ako pri vydávaní výstupov z informačných systémov verejnej správy podľa zákona č. 275/2006 Z.z. o informačných systémoch verejnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoSVS“), ktorý definuje notára ako „osvedčujúcu osobu“ a „integrované obslužné miesto“. Citovaný zákon ukladá notárovi okrem iného zisťovať totožnosť žiadateľov o výstup, viesť o nich evidenciu a archívovať elektronicky osvedčené odpisy.

Určitý (technický) problém pre notárov pri vidimácii e-listiny môže nastať, ak účastník k svojej žiadosti predloží notárovi jej originál podpísaný e-podpisom vydaným zahraničnou certifikačnou autoritou (napr. e-listina bola vyhotovená a podpísaná e-podpisom podpisovateľom, ktorý mu vystavila česká certifikačná autorita). Odpoveď možno nájsť v § 17 zákona č. 215/2002 Z.z. o elektronickej podpise v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZOEP“), v ktorom sa okrem iného definuje, že dňom vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie (1. mája 2004) sa certifikát vydaný certifikačnou autoritou majúcou sídlo v niektorej z krajín Európskej únie, ktorého platnosť možno overiť⁷ v Slovenskej republike, stáva rovnoprávnym certifikátom vydanému v Slovenskej re-

⁵ Opatovský P.: Zaručený elektronický podpis v notárskej praxi. *Ars Notaria* č. 3/2010, s. 18 až 24.

⁶ <http://www.ardaco.com/sk/support/qsign-faq/115-kde-vidim-zaruceny-elektronicky-podpis-ak-dokument-z-overeneho-zep-suboru-vytlacim-alebo-ulozim>

⁷ Pozri: § 2,5, 24 ZOEP:

Verejným kľúčom informácia dostupná overovateľovi, ktorá slúži na overenie správnosti elektronickej podpisy vyhotoveného pomocou súkromného kľúča patriaceho k danému verejnemu kľúču.

Prostriedkom na overenie elektronickej podpisy technické zariadenie alebo programové vybavenie, alebo algoritmy, alebo ich kombinácia, ktorých prostredníctvom môže overovateľ na základe podpísaného elektronickej dokumentu a verejného kľúča patriaceho k súkromnému kľúču, ktorý bol použitý na vyhotovenie elektronickej podpisy, overiť správnosť elektronickej podpisy.

Overovateľom elektronickej podpisy fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá pomocou prostriedku na overenie elektronickej podpisy, verejného kľúča, podpísaného elektronickej dokumentu a elektronickej podpisy tohto dokumentu môže overiť platnosť daného elektronickej podpisy.

V styku s orgánmi verejnej moci sa používa elektronický podpis alebo zaručený elektronický podpis. Ak sa v styku s orgánmi verejnej moci alebo orgánmi verejnej správy používa zaručený elektronický podpis, kvalifikovaný certifikát musí byť vydaný akreditovanou certifikačnou autoritou a musí obsahovať rodné číslo držiteľa certifikátu.

publike. Kvalifikovaný certifikát vydaný uvedenou certifikačnou autoritou bude mať rovnakú právnu účinnosť ako kvalifikovaný certifikát vydaný v Slovenskej republike. Na uznanie certifikátov zahraničných certifikačných autorít nečlenských štátov Európskej únie kladie zákon ďalšie podmienky definované v § 17 ods. 1 písm. a), b), c) ZOEP. Z toho vyplýva, že notár ako orgán verejnej moci je povinný uznať certifikátu elektronického podpisu vydaným napríklad českou certifikačnou

autoritou právnu účinnosť. Otázkou však stále ostáva technická stránka a možnosť overenia platnosti takéhoto e-podpisu (certifikátu) dostupným softvérom (QSign). To je však už otázka, ktorú by nám mali zodpovedať dodávateľa softvéru používaného notármi na overovanie technickej platnosti elektronických podpisov, resp. odborníci z oblasti informačných technológií.

JUDr. Peter Opatovský
notár so sídlom v Trnave

NOVELA KANCELÁRSKEHO PORIADKU PRE NOTÁROV

Potreba novelizácie výnosu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky zo 17. decembra 2004 č. 16975/2004-5, v znení výnosu č. 8650/2007-110, ktorým sa vydáva Kancelársky poriadok pre notárov (ďalej len „Kancelársky poriadok“), resp. vydanie nového Kancelárskeho poriadku je daná jednak novelizáciami zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (ďalej len „Notársky poriadok“), novelizáciou zákona č. 215/2002 o elektronickom podpise (zákonom č. 214/2008 Z.z.), novelizáciou zákona č. 275/2006 Z.z. o informačných systémoch štátnej správy (zákonom č. 570/2009 Z.z.) a jednak tým, že je potrebné Kancelársky poriadok zosúladiť s právnymi predpismi upravujúcimi činnosť v oblasti hodnotenia a vyraďovania registratúrnych záznamov a ochrany registratúrnych záznamov a archívnych dokumentov. Túto oblasť upravuje zákon č. 395/2002 Z.z. o archívoch a registratúrach v znení neskorších predpisov a vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 628/2002 Z.z., ktorou sa vykonávajú nie-

ktoré ustanovenia zákona o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (posledná novela vyhlášky č. 242/2007 Z.z. nadobudla účinnosť 15. júna 2007). V neposlednom rade je potrebné z Kancelárskeho poriadku odstrániť i niekoľko nesprávnych odkazov legislatívneho charakteru.

V kontexte zmien Notárskeho poriadku (zákona č. 304/2009 Z.z. a zákona č. 141/2010 Z.z.), zákona o elektronickom podpise a zákona o informačných systémoch štátnej správy, ktoré boli prijaté po poslednej novelizácii Kancelárskeho poriadku v roku 2007 je významné, že notár v súčasnosti pracuje takmer výlučne elektronicky, prostredníctvom počítača a softvérovej aplikácie „Notár“. Všetky notárske centrálné registre, takmer všetky evidenčné pomôcky vedie notár v elektronickej podobe a ukladá registrové údaje do databázy počítača. Jedinou pomôckou, ktorá ešte pretrváva v materiálnej podobe, je osvedčovacia kniha.

Pokračovanie pozn. 7

Overovateľ overuje elektronický podpis prostriedkami na overovanie elektronického podpisu využitím podpísaného elektronického dokumentu a verejného kľúča patriaceho udávanému podpisovateľovi.

Pri overovaní elektronického podpisu overovateľ môže požadovať overenie pravosti verejného kľúča, to znamená toho, že verejný kľúč patrí podpisovateľovi. Na tento účel môže použiť certifikát verejného kľúča podpisovateľa. Pri overovaní zaručeného elektronického podpisu overovateľ na základe kvalifikovaného certifikátu verejného kľúča overí, či verejný kľúč na overenie zaručeného elektronického podpisu patrí podpisovateľovi. Podrobnosti o podmienkach platnosti pre zaručený elektronický podpis, postup pri overovaní a podmienky overenia zaručeného elektronického podpisu ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá úrad.

Na overovanie zaručených elektronických podpisov sa musia používať technické zariadenia a postupy, ktoré zabezpečia, že

- podpísaný elektronický dokument sa pri overovaní zaručeného elektronického podpisu nezmení,
- zaručený elektronický podpis sa spoľahlivo overí a výsledok overovania sa správne zobrazí,
- možno určiť, či podpísaný elektronický dokument je zhodný s elektronickým dokumentom, ku ktorému bol zaručený elektronický podpis vyhotovený,
- overovateľ môže určiť osobu, ktorej zaručený elektronický podpis patrí, a použitie pseudonymu je jasne vyznačené.

V súčasnosti platný Kancelársky poriadok na uvedené legislatívne zmeny zareagoval doteraz vykonanými novelizáciami len čiastočne a okrem tohto obsahuje i ustanovenia, ktoré už nie sú aktuálne. Napríklad v § 44 Kancelárskeho poriadku sa upravuje, že v materiálnej podobe je vedená kniha protestov, kniha doporučených listových zásielok a doručovacia kniha. Nemožno sa riadiť ani prílohami č. 1 – 5 Kancelárskeho poriadku, pretože samotné zápisy do jednotlivých registrov sú dané samotnou aplikáciou „Notár“ a nezodpovedajú popisu uvedenom v prílohách. Niektoré zápisy podľa príloh, ako napríklad podľa prílohy č. 1 časti II, na lehote značkou „L“, na termíne značkou „T“, „Odčiarovanie“ podľa časti III, rovnako „Odčiarovanie“ podľa prílohy č. 2 časti III a pod. Prílohy č. 4 – Kniha protestov a príloha č. 5 – Kniha notárskych úschov nemožno aplikovať vôbec, lebo zápisy, resp. evidenčné pomôcky nie sú vedené v materiálnej podobe.

V tejto súvislosti možno poukázať aj napríklad na ustanovenie § 69 až 72 Kancelárskeho poriadku o úschove peňazí, a to najmä na vydávanie poukazov notára k výberu peňazí, ktoré sú predmetom notárskej úschovy. Hoci v zmysle § 70 ods. 2 Notárskeho poriadku notár počas úschovy ukladá peniaze v banke alebo v pobočke zahraničnej banky na osobitný bežný účet znejúci na jeho meno s označením „notárska úschova“ a peniaze notár vydá, resp. prevedie predmet úschovy bankovým prevodom oprávnenej osobe v súlade s § 73 ods. 1 písm. d) Notárskeho poriadku na jej účet, teda nakladá s účtom notárskej úschovy ako s bežným podnikateľským účtom, stretla som sa s požiadavkou banky, ktorá, odvolávajúc sa na § 71 ods. 1 Kancelárskeho poriadku, vyžaduje k prevodnému bankovému príkazu aj poukaz k vydaniu peňazí (§ 71 ods. 1 Kancelárskeho poriadku).

Čo sa týka nakladania so spismi, azda najmarkantnejšie vystupuje do popredia požiadavka vyradovania spisov. Súčasne platný Kancelársky poriadok (na rozdiel napr. od Kancelárskeho poriadku Notárskej komory Českej republiky z 20. februára 2009, čj.: 75/2009-LO-SP/2, ktorý v prílohe č. 10 obsahuje Skartačný poriadok) neupravuje možnosť vyradovania spisov počas činnosti notárskeho úradu.

Preto by bolo vhodné, aby pri novelizácii Kancelárskeho poriadku bola upravená celá oblasť hodnotenia, ochrany registratúrnych záznamov a archívnych dokumentov, vrátane ich vyradovania. Túto

oblasť upravuje zákon č. 395/2002 Z.z. o archívoch a registratúrach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o archívoch a registratúrach“) a podrobnejšie vyhláška č. 628/2002 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a je dôležité upozorniť na skutočnosť, že uvedený zákon zmenil aj doteraz zaužívanú terminológiu. Pojmy ako skartačný a archívny poriadok nahradil termín registratúrny poriadok a registratúrny plán, spisový poriadok je nahradený termínom registratúrny poriadok, namiesto termínu spis sa používa termín registratúrny záznam. Okrem iného tento zákon rozdelil subjekty na zriaďovateľov a prevádzkovateľov archívov a pôvodcov registratúr. V zmysle § 2 ods. 14 a 16 zákona o archívoch a registratúrach je registratúra definovaná ako súbor všetkých registratúrnych záznamov evidovaných pôvodcom registratúry a registratúrny záznam je akákoľvek informácia evidovaná pôvodcom registratúry. Za pôvodcu registratúry je považovaná právnická alebo fyzická osoba, z činnosti ktorej vzniká registratúra.

V zmysle § 4 ods. 2 vyhlášky vypracovala Sekcia verejnej správy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky orientačnú typológiu pôvodcov registratúr ako pomôcku na určenie povinnosti vypracovať registratúrny poriadok a registratúrny plán. Do 1. skupiny sú zaradení pôvodcovia registratúry povinní vypracovať registratúrny poriadok a registratúrny plán, a to: a) orgány verejnej správy (orgán štátu, orgán územnej samosprávy, profesijná organizácia), b) iné verejnoprávne ustanovizne, c) právnická osoba zriadená orgánom verejnej správy, d) právnická osoba zriadená zákonom.

Do 2. skupiny sú zaradení pôvodcovia registratúry povinní mať iba registratúrny plán, ktorými sú:

- všetky subjekty, ktoré nepatria do 1. ani do 3. skupiny a pred 1. júnom 2007 ich registratúrne záznamy preberal archív (štátny archív alebo ich vlastný archív zriadený so súhlasom MV SR),*
- podnikateľské subjekty, ktoré nepatria do 3. skupiny a z ich činnosti vznikajú registratúrne záznamy majúce trvalú dokumentárnu hodnotu, o čom rozhodol príslušný štátny archív,*
- ústredné orgány alebo im na roveň postavené subjekty politických strán, nadácií, občianskych združení,*
- neziskové organizácie poskytujúce verejnoprospešné služby,*
- štátne podniky,*
- právnické osoby založené územnou samosprávou,*
- registrované cirkvi a náboženské spoločnosti.*

A napokon do 3. skupiny sú zaradení pôvodcovia registratúry, ktorí nie sú povinní mať registratúrny poriadok ani registratúrny plán, a tými sú: a) pôvodcovia registratúry, z činnosti ktorých nevznikajú registratúrne záznamy, majúce trvalú dokumentárnu hodnotu, b) malí podnikatelia (štátne archívy zaraďujú medzi malých podnikateľov, t.j. ako podnikateľské subjekty, ktorých registratúrne záznamy nemajú trvalú dokumentárnu hodnotu, tých podnikateľov, ktorí nemusia mať ročnú účtovnú závierku overenú audítorom, podľa § 19 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov), c) fyzické i právnické osoby podnikajúce na základe živnostenského oprávnenia alebo iného oprávnenia, podľa osobitného predpisu, d) fyzické osoby vykonávajúce poľnohospodársku výrobu zapísané v evidencii podľa osobitného predpisu, e) základné (miestne) organizácie politických strán, občianskych združení, f) pôvodcovia registratúry, ktorých výsledky činnosti sú predmetom autorského práva (fyzické i právnické osoby).

V zmysle uvedenej orientačnej typológie pôvodcov registratúr notárske úrady patria do 3. skupiny pôvodcov registratúr uvedených v bode c). To znamená, že nie sú subjektmi, ktoré v zmysle zákona o archívoch a registratúrach majú povinnosť vypracovať a nechať si schváliť registratúrny poriadok a registratúrny plán, teda de facto akoby boli subjektmi, z činnosti ktorých vznikajú iba dokumenty bez trvalej dokumentárnej hodnoty.

Uvedený záver nezodpovedá skutočnosti, lebo je nepochybné, že notárske úrady sú pôvodcami registratúr tvoriacich archívne dokumenty. Vzniká tu teda určitý rozpor medzi tým, že notárske úrady na jednej strane sú pôvodcami registratúr tvoriacich archívne dokumenty s povinnosťou vyradovania registratúrnych záznamov a na druhej strane zákon o archívoch a registratúrach (podľa orientačnej typológie vypracovanej autorom zákona, teda Ministerstvom vnútra slovenskej republiky) im neukladá povinnosť vypracovať registratúrny poriadok ani registratúrny plán podliehajúci schváleniu regionálneho štátneho archívu miestne príslušného podľa sídla notárskeho úradu.

V týchto súvislostiach treba poukázať aj na to, že pôvodcom registratúr zákon o archívoch a registratúrach ukladá niektoré povinnosti, ako napríklad starať sa o riadnu evidenciu záznamov, zabezpečiť trvanlivosť registratúrnych záznamov a účelne a bezpečne uloženie, riadne vyradovať registratúrne záznamy/spisy, odovzdať archívne dokumenty po vyradovacom konaní v určenej le-

hote do archívu, odovzdať registratúru bezodkladne právnemu nástupcovi alebo ak zanikne bez právneho nástupcu, odovzdať registratúrne záznamy s trvalou dokumentárnou hodnotou do archívu, uložiť registratúrne záznamy bez trvalej dokumentárnej hodnoty do uplynutia ich lehôt uloženia a pod., za ktorých neplnenie alebo porušenie hrozí pôvodcom registratúry sankcia až do výšky 33 193 eur.

Ako možné východisko pre zosúladenie súčasného stavu s platnou legislatívou je vypracovanie vzorového registratúrneho plánu, ktorý bude tvoriť prílohu novelizovaného Kancelárskeho poriadku s tým, že sám Kancelársky poriadok bude prispôbený súčasnej právnej úprave a terminológii, teda tak príslušných ustanovení Notárskeho poriadku, ako aj zákona o archívoch a registratúrach a jeho vykonávacej vyhlášky.

Vzorový registratúrny plán by rozdelil celú registratúru notárskeho poriadku do vecných skupín a každej z nich určil dĺžku jej lehoty uloženia. Podľa registratúrneho plánu by notár bol povinný každý spis označiť poradovým číslom, registratúrnou značkou, zodpovedajúcou príslušnému notárskemu registru (napr. N, Nz, D not, Ú a pod.), znakom hodnoty (napr. „A“ ako spis trvalej archívnej hodnoty alebo bez tohto označenia) a lehotou uloženia. Ako spisy trvalej dokumentárnej hodnoty so znakom hodnoty „A“ by mali mať všetky spisy týkajúce sa Notárskych centrálnych registrov, aj keď s rozdielnou lehotou ich uloženia. Podľa tejto úpravy by bolo možné registratúrne záznamy bez trvalej archívnej hodnoty, resp. archívne záznamy trvalej archívnej hodnoty po uplynutí doby uloženia, vyradiť z registratúry.

Na tomto mieste treba uviesť, že vyradovať registratúrne záznamy (spisy) možno len v zmysle príslušných ustanovení zákona o archívoch a registratúrach a jeho vykonávacej vyhlášky (pozri prílohy č. 1, 2 a 3, ktoré prinášajú vzory návrhu na vyradenie, vzor zoznamu vecných skupín dokumentov so znakom hodnoty „A“, ako aj bez znaku hodnoty „A“). Registračný plán upravujúci vyradovacie konanie v zmysle zákona o archívoch a registratúrach podlieha schváleniu príslušným štátnym archívom. Preto by bolo vhodné v procese prípravy novelizácie Kancelárskeho poriadku obrátiť sa na Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky so žiadosťou o usmernenie, či vzorový registračný plán má schvaľovať ústredný štátny archív, resp. iné archívy v zmysle § 4 ods. 2 zákona o archívoch a registratúrach.

Je však nepochybné, že každý notársky úrad pri vyradovaní registratúrnych záznamov, by musel spolupracovať s miestne príslušným štátnym archívom. Príslušný archív, po posúdení dokumentárnej hodnoty registratúrnych záznamov navrhnutých na vyradenie, by mal vydať rozhodnutie o vyradení registratúrnych záznamov, v ktorom rozhodne o trvalej dokumentárnej hodnote registratúrnych záznamov a termíne ich odovzdania do archívu, ako aj o tom, ktoré registratúrne záznamy môžu byť zničené. Ak by notársky úrad navrhoval na vyradenie iba dokumenty bez trvalej dokumentárnej hodnoty, v zmysle zákona o archívoch a registratúrach by príslušný štátny archív mohol vziať takýto návrh na vyradenie iba na vedomie. V takomto prípade príslušný štátny archív nevydáva rozhodnutie o vyradení a notársky úrad do 60 dní od predloženia návrhu by mohol registratúrne záznamy bez trvalej dokumentárnej hodnoty zničiť.

Po skončení činnosti notárskeho úradu by notár pri odovzdaní spisov do notárskeho archívu postupoval v zmysle príslušných ustanovení Notárskeho poriadku.

Pre úplnosť poukazujem na postavenie Notárskej komory Slovenskej republiky, ktorá je v zmysle

ustanovenia § 29 Notárskeho poriadku zriadená zákonom a je právnickou osobou. Preto vzhľadom na uvedené je Notárska komora Slovenskej republiky zaradená do 1. skupiny pôvodcov registratúr [uvedených v 1. skupine pod písm. c) podľa orientačnej typológie pôvodcov registratúr], ktorá má povinnosť vypracovať svoj registratúrny poriadok a registratúrny plán, ktorým upraví nakladanie s registratúrnymi záznamami pochádzajúcimi zo svojej vlastnej administratívnej činnosti.

Na záver uvádzam niekoľko nesprávnych legislatívnych odkazov v texte Kancelárskeho poriadku, ktoré by novelizáciou mali byť odstránené, napríklad v § 44 ods. 2 odkaz na § 47 ods. 1 písm. e), g) h) má byť správne na § 42 ods. 1 písm. e), g) h), v § 50 ods. 2 odkaz na § 51 ods. 3 má byť správne na § 46 ods. 3 (rovnako v § 51), v § 58 ods. 2 odkaz na § 16 ods. 3 má byť správne na § 11 ods. 3 a nesprávne odkazy sú aj v § 70 ods. 2 a v § 72.

Domnievam sa, že uvedené dôvody sú dostatočné na novelizáciu Kancelárskeho poriadku a legislatívna skupina v novom zložení by sa mala tejto problematike venovať.

JUDr. Dagmar Hudecová
notárka so sídlom v Bratislave

• Aktuality z komory •

ZMENY V ZLOŽENÍ ČLENOV NOTÁRSKEJ KOMORY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Vymenovaní notári NK SR:

Ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky 18. januára 2011 vymenovala s **účinnosťou od 18. januára 2011** notárov:

1. **Mgr. Peter Mikita**, vymenovaný do sídla v Trenčíne, v obvode Okresného súdu Trenčín.
Pred vymenovaním bol prokurátorom.
2. **JUDr. Viera Školníková**, vymenovaná do sídla v Turčianskych Tepliciach, v obvode Okresného súdu Martin.
Pred vymenovaním bola notárskou kandidátkou.
3. **JUDr. Ing. Vladimír Slezák**, vymenovaný do sídla v Bánovciach nad Bebravou, v obvode Okresného súdu Bánovce nad Bebravou.
Pred vymenovaním bol notárskym kandidátom.

4. **JUDr. Marián Jurina**, vymenovaný do sídla v Lučenci, v obvode Okresného súdu Lučenec.
Pred vymenovaním bol notárskym kandidátom.

Ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky odvolala z funkcie notára na vlastnú žiadosť s **účinnosťou od 1. januára 2011** notárku:

1. **JUDr. Blaženu Labanczovú**, notárku so sídlom v Rimavskej Sobote, v obvode Okresného súdu Rimavská Sobota.

JUDr. Karol Kovács
vedúci redaktor

KONFERENCIA NK SR A VÝSLEDKY VOLIEB DO SAMOSPRÁVY NOTÁROV

V dňoch 4. – 5. februára 2011 sa konala konferencia notárov NK SR v Žiline.

Po otvorení vystúpil prezident NK SR JUDr. Miroslav Duriš, PhD., ktorý privítal účastníkov konferencie a osobitne pozvaných hostí Doc. JUDr. Luciu Žitňanskú, PhD., ministerku spravodlivosti, JUDr. Martina Maliara, generálneho riaditeľa sekcie civilného práva a JUDr. Alenu Szalayovú, členku prezídia Slovenskej komory exekútorov. Pani ministerka v príhovore notárom popriala úspešný rok a všetkých ubezpečila, že je pripravená na korektnú spoluprácu. Zdôraznila, že ministerstvo nemá záujem v tomto volebnom období robiť závažnejšie systémové zmeny, ktoré by sa týkali notárskeho stavu. JUDr. Alena Szalayová, členka prezídia Slovenskej komory exekútorov vo svojom príhovore vyzdvihla postavenie notárov v spoločnosti a vyjadrila presvedčenie, že styčné plochy práce notárov a exekútorov povedú k vzájomne prospešnej podpore stavovských

záujmov a k zvýšeniu kreditu postavenia právnických profesií v spoločnosti.

Po schválení programu konferencie pokračovala konferencia prednesením:

- Správy o činnosti prezídia NK SR za obdobie volebnej konferencie v roku 2008 prezidentom NK SR JUDr. Miroslavom Durišom, PhD.,
- Správy o činnosti Revíznej komisie NK SR za uplynulé volebné obdobie od roku 2008 JUDr. Annou Pčolovou, predsedníčkou Revíznej komisie,
- Správy o činnosti Disciplinárnej komisie NK SR za uplynulé volebné obdobie od roku 2008 JUDr. Štefanom Demianom, predsedom tejto komisie,
- Správy o činnosti Vzdelávacej komisie NK SR za uplynulé volebné obdobie od roku 2008 JUDr. Emíliou Dostálovou, predsedníčkou tejto komisie.
- Oboznámením s rozpočtom NK SR a CIS pre rok 2011 JUDr. Evou Pršebice, členkou prezídia NK SR,
- Správou o stave sociálneho fondu a návrh rozpočtu sociálneho fondu na rok 2011 JUDr. Vierou Kupcovou, členkou prezídia NK SR.

Po prednesení všetkých správ, ktoré boli pred Konferenciou v písomnej forme zaslané mailom všetkým notárom, predseda návrhovej komisie JUDr. Tomáš Leškovský predniesol návrh uznesenia, ktorý bol schválený. Konferencia notárov schválila okrem členského príspevku aj zmenu štatútu Sociálneho fondu notárov tak, ako bol navrhnutý Prezídiom NK SR. V druhý deň konferencie bolo osobne prítomných 227 notárov, na základe plných mocí zastúpených 46 notárov, celkovo teda prítomných a zastúpených 273 notárov.

Volby do orgánov NK SR po prvýkrát prebiehali podľa nového Volebného poriadku. Volebná komisia vydala notárom 227 autorizovaných volebných lístkov (po jednom do Prezídia NK SR, do Revíznej komisie NK SR, do Disciplinárnej komisie NK SR a do Vzdelávacej komisie NK SR). Každý volič dostal zároveň aj autorizované zoznamy

kandidátov do všetkých orgánov komory. Vo voľbách do Prezídia NK SR bolo odovzdaných 224 platných hlasov (3 neplatné), do Revíznej komisie NK SR bolo odovzdaných 220 platných hlasov (7 neplatných), do Disciplinárnej komisie NK SR bolo odovzdaných 220 platných hlasov (7 neplatných) a do Vzdelávacej komisie NK SR bolo odovzdaných 222 platných hlasov (4 neplatné). Za členov Prezídia NK SR boli zvolení títo notári s týmto počtom hlasov:

1. JUDr. Kovács Karol	144 hlasov
2. Mgr. Danczi Peter	143 hlasov
3. JUDr. Gregor Miroslav ml.	143 hlasov
4. JUDr. Duriš Miroslav, PhD.	137 hlasov
5. JUD. Valová Katarína	127 hlasov
6. JUDr. Lošonský Ivan, PhD.	111 hlasov
7. JUDr. Spodniak Ľubomír	108 hlasov
8. JUDr. Farkašovský Jozef	104 hlasov
9. JUDr. Pavlovič Miroslav	93 hlasov
10. JUDr. Ondov Ľubomír	93 hlasov
11. JUDr. Joanidisová Ludmila	79 hlasov

Z ďalších kandidátov notári:

12. JUDr. Čuchta Vladimír	76 hlasov
13. JUDr. Szabó Otto	62 hlasov

Za členov Revíznej komisie NK SR boli zvolení títo notári s týmto počtom hlasov:

1. JUDr. Gešková Milena	142 hlasov
2. JUDr. Pčolová Anna	140 hlasov
3. JUDr. Nagyová Anna	130 hlasov
4. JUDr. Pršebice Eva	81 hlasov
5. JUDr. Val'ková Marta	67 hlasov

Z ďalších kandidátov notári:

6. JUDr. Lošonský Ivan, PhD.	50 hlasov
------------------------------	-----------

7. JUDr. Böhmová Soňa	36 hlasov
8. Mgr. Danczi Peter	29 hlasov
9. JUDr. Ondov Ľubomír	22 hlasov
10. JUDr. Tabačková Dana	17 hlasov

Za členov Disciplinárnej komisie NK SR boli zvolení títo notári s týmto počtom hlasov:

1. JUDr. Demian Štefan	155 hlasov
2. JUDr. Spodniak Ľubomír	69 hlasov
3. JUDr. Szabó Otto	67 hlasov
4. JUDr. Bošanská Irena	48 hlasov
5. JUDr. Kutenič Štefan	42 hlasov
6. JUDr. Zimanová Mária	37 hlasov

Z ďalších kandidátov notári:

7. JUDr. Pagáčová Želmíra	36 hlasov
8. JUDr. Hričovská Jana	34 hlasov

9. JUDr. Pavlovič Miroslav 25 hlasov
 10. JUDr. Balun Vladimír 25 hlasov

Za členov Vzdelávacej komisie NK SR boli zvolení títo notári s týmto počtom hlasov:

1. JUDr. Joanidisová Ludmila	151 hlasov
2. JUDr. Valušová Magdaléna	132 hlasov
3. JUDr. Mižíková Martina	117 hlasov
4. JUDr. Beznoščáková Miriam	104 hlasov
5. JUDr. Dostálová Emília	71 hlasov
6. JUDr. Vašková Iveta	43 hlasov

Z ďalších kandidátov notári:

7. JUDr. Valová Katarína	34 hlasov
8. JUDr. Baričičová Veronika	31 hlasov
9. JUDr. Zimanová Mária	30 hlasov
10. JUDr. Folbová Oľga	29 hlasov

Záverom poďakoval prezident NK SR JUDr. Miroslav Duriš, PhD., všetkým prítomným za účasť a novozvoleným zástupcom samosprávy notárov zaželal veľa úspechov do ďalšej činnosti.

Spracovala:

JUDr. Magdaléna Valušová

• Spoločenská rubrika •

VI. štvrtroku 2011 sa životných jubileí dožili a dožívajú títo členovia Notárskej komory Slovenskej republiky:

JUDr. Friderika Košinová, 70 rokov
 JUDr. Miroslav Gregor st., 65 rokov
 JUDr. Marta Botková, 60 rokov
 JUDr. Jozef Gimerský, 60 rokov
 JUDr. Štefan Šutara, 60 rokov
 JUDr. Katarína Pravotiaková, 55 rokov
 JUDr. Soňa Böhmová, 50 rokov
 JUDr. Katarína Bányiová, 50 rokov
 JUDr. Stanislav Dugas, 50 rokov

JUDr. Jana Chovancová, 50 rokov
 JUDr. Dana Sálusová, 50 rokov
 JUDr. Edita Varmusová, 50 rokov
 JUDr. Ladislav Vojtko, 50 rokov
 JUDr. Janka Plachá, 45 rokov
 JUDr. Iveta Bžánová, 45 rokov
 JUDr. Soňa Šuvadová, 45 rokov
 JUDr. Blanka Ondrušová, 40 rokov

Všetkým srdečne blahoželáme, prajeme im veľa zdravia, úspechov v práci i v osobnom živote.

Prezídium NK SR

ARS NOTARIA

Vydáva Notárska komora Slovenskej republiky.

Vychádza štyrikrát do roka.

Redakčné spracovanie a sadzba: IURA EDITION, spol. s r. o., Oravská 17, 821 09 Bratislava, tel.: 02/58 10 20 24, fax: 02/58 10 20 18, <http://www.iura.sk>, office@iura.sk.

Vytlačila tlačiareň IBI Print, Bratislava.

Objednávky časopisu a inzercie prijíma a vybavuje Sekretariát Notárskej komory Slovenskej republiky. Záhradnícka 66, 821 03 Bratislava, tel.: 02/55 57 45 19, fax: 02/55 57 45 89.

Predplatné na jeden rok 44 € / 1 325,50 Sk.

ISSN 1335-2229